

KOMPENDIUM

ERSTATNING OG KONTRAKT

DEL 3: KØBERET

FORORD

Dette kompendium er udarbejdet til brug for førsteårsstuderende ved Det Juridiske Fakultet, Københavns Universitet, i faget Erstatning og Kontrakt. Kompendiet kan dog anvendes af alle, der beskæftiger sig med køberet, uafhængigt af lærestanstalt og lærebogsgrundlag.

Formålet med kompendiet er at give et kortfattet, systematisk overblik over de centrale dele af køberetten. Kompendiet er af den grund bygget op omkring hovedprincipperne for fastlæggelse af købsaftalens indhold samt parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til købsaftalen.

Vi har i denne udgave valgt at bibeholde forbruger køb som et adskilt afsnit (afsnit 9) grundet de mange særlige regler, som gælder for denne type køb.

Kompendiet er baseret på "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022) af Joseph Lookofsky & Vibe Ulfbeck. Kompendiet er alene baseret på en beskrivelse af udvalgte afsnit i "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*" og erstatter således ikke pensum i faget Erstatning og Kontrakt, men skal alene ses som et supplement hertil.

Kommentarer, forslag til forbedringer af kommende udgaver og lignende modtages gerne via e-mail til miha@kromannreumert.com.

Der tages forbehold for senere ændringer og tilføjelser til kompendiet, som vil blive offentliggjort på vores karriereside:

<https://www.kromannreumert.com/Karriere/Jurastuderende>.

Kromann Reumert ©

3. udgave, 1. oplag, Maj 2022

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. INDLEDNING	5
2. KØBSAFTALER OG ANDRE AFTALER	6
2.1 KØBERETTEN OG AKTØRER I EN KØBSAFTALE.....	6
2.2 GENSIDIGT BEBYRDENDE AFTALE - PARTERNES ROLLE	6
2.3 PARTERNES FORPLIGTELSE	7
2.4 FASTLÆGGELSE AF KØBSAFTALENS INDHOLD.....	8
2.5 GENUS- ELLER SPECIESYDELSE	9
3. KBL	10
3.1 CISG	10
3.2 LØSØRE	11
3.3 CIVILKØB, HANDELSKØB OG FORBRUGERKØB	12
4. INDGÅELSE AF EN KØBSAFTALE	13
4.1 AFTALELOVEN.....	13
4.2 STANDARDFORMULARER.....	13
5. PARTERNES YDELSER	14
5.1 HOVED- OG BIFORPLIGTELSE	14
5.2 SÆLGERS YDELSE	15
5.3 KØBERS YDELSE	34
6. RISIKOENS OVERGANG	37
6.1 INDLEDNING	37
6.2 KBL'S § 17, STK. 1	37
7. RETSFØLGER AF SÆLGERS MISLIGHOLDELSE	39
7.1 INDLEDNING	39
7.2 NATURALOPFYLDELSE	40
7.3 HÆVEBEFØJELSEN	42
7.4 ØKONOMISK KOMPENSATION	44
8. RETSFØLGER AF KØBERS MISLIGHOLDELSE	51
8.1 INDLEDNING	51
8.2 MISLIGHOLDELSENS KARAKTER.....	51
8.3 NATURALOPFYLDELSE	52

8.4	OPHÆVELSE	52
8.5	ØKONOMISK KOMPENSATION	54
8.6	FORDRINGSHAVERMORA	56
9.	FORBRUGERKØB.....	58
9.1	INTRODUKTION	58
9.2	HVILKE KØB ER OMFATTEDE.....	58
9.3	SÆLGERS YDELSE	59
9.4	KØBERS YDELSE	65
9.5	RISIKOENS OVERGANG.....	66
9.6	KØBERS MISLIGHOLDELSESBEFØJELSER.....	66
9.7	ØKONOMISK KOMPENSATION	68
	STIKORDSREGISTER	71

1. INDLEDNING

Køberetten er en juridisk disciplin, som har nær sammenhæng med obligationsretten (som angår parters rettigheder og pligter i skyldforhold).

Der indgås dagligt et stort antal aftaler af køberetlig karakter, og køberetten har derfor en central placering i dansk ret. Dette gælder, uanset om købsaftalerne er relateret til erhvervslivet, civile køb (mellem private) eller forbrugerforhold.

Kompendiet indeholder ikke en fuldstændig beskrivelse af køberetten, men indeholder en overordnet beskrivelse af følgende grundlæggende dele af køberetten:

- Købskontrakten og indgåelsen heraf
- Parternes ydelser
- Risikoens overgang
- Sælgers misligholdelse
- Købers misligholdelse
- Forbrugerkøb

2. KØBSAFTALER OG ANDRE AFTALER

2.1 KØBERETTEN OG AKTØRER I EN KØBSAFTALE

Købeloven (KBL) er en kodificeret del af **obligationsretten**.¹ Obligationsretten opdeles ofte i en **almindelig og en speciel del**, og KBL betragtes som en speciel del af obligationsretten, da den alene finder direkte anvendelse på køb af **løsøre** i Danmark.

Køberetten har været under udvikling siden før KBL's tilblivelse, og det er væsentligt at forstå, at netop fordi bestemmelserne i KBL i vidt omfang er en kodifikation af almindelige obligationsretlige grundsætninger, anvendes mange af KBL's regler **analogt** uden for lovens eksplicite anvendelsesområde.² KBL påvirkes dog også af EU-retlige forskrifter, som særligt har betydning for lovens bestemmelser målrettet forbrugerbeskyttelse.³

Købsaftaler er en ofte indgået kontrakttype i det praktiske liv, og der er tale om aftaler, hvor to aftaleparter gensidigt forpligter sig over for hinanden. Den ene part skal typisk overdrage et formuegode (løsøre), mens den anden skal yde et vederlag i penge:

Køber (overdrager af pengeydelsen) Sælger (overdrager af realydelsen)

Et køb er normalt kendetegnet ved, at der ydes penge mod levering af et formuegode (løsøre), men KBL's regler finder også anvendelse ved **bytte**, jf. KBL's § 2, stk. 3.⁴

2.2 GENSIDIGT BEBYRDENDE AFTALE - PARTERNES ROLLE

Da en købsaftale udgør en gensidigt bebyrdende aftale, kan man (når der ses bort fra tilfælde af bytte, hvor begge aftaleparter skal levere realydelser) opstille følgende oversigt over parternes roller i købsaftalen:⁵

¹ Obligationsretten er en del af formueretten og vedrører aftaleparters rettigheder og forpligtelser i et skyldforhold

² Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 15-16

³ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 30-31

⁴ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 25

⁵ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 17

- en **køber** (pengedebitor, dvs. den, der skal levere pengeydelsen), og
- en **sælger** (realdebitor, dvs. den, der skal levere realydelsen - altså det formuegode (løsøre), der sælges til køber).

Samtidig kan man omvendt sige, at:

- køber er **real kreditor** (dvs. kreditor for realydelsen), og
- sælger er **pengekreditor** (dvs. kreditor for pengeydelsen).

KØBER	SÆLGER
REALKREDITOR	PENGEKREDITOR
PENGEDEBITOR	REALDEBITOR

2.3 PARTERNES FORPLIGTELSE

En købsaftale er bindende for parterne, jf. Danske Lov 5-1-2 og aftalelovens § 1. En købsaftale forpligter således henholdsvis køber og sælger til at præstere sin del af aftalen, dvs. enten til at præstere formuegodet eller vederlaget. Købet kendetegnes herved som en gensidigt bebyrdende aftale, jf. ovenfor i afsnit 2.2.

En stor del af KBL indeholder regler, der tildeler henholdsvis køber og sælger såkaldte **misligholdelsesbeføjelser** i tilfælde af, at parternes forpligtelser efter købsaftalen⁶ ikke overholdes. Disse sanktionsmuligheder har til formål at sikre, at parterne efterlever forpligtelserne i købsaftalen. Se nærmere herom under afsnit 7 og 8.

EKSEMPEL: Køberens forventninger.

Hvis man køber en vare i en butik, er det klart, at man forventer, at varen lever op til den betegnelse, hvorunder den er solgt, eller hvad man almindeligvis må kunne forvente af en tilsvarende vare. Det kan f.eks. være, at varen har en særlig holdbarhed eller en bestemt kvalitet, der svarer til varens betegnelse og prisniveau. Hvis varen alligevel ikke har den holdbarhed eller kvalitet, der almindeligvis kan forventes, regulerer KBL, hvilke misligholdelsesbeføjelser køberen i så fald har over for sælgeren. En misligholdelsesbeføjelse kunne f.eks. være, at køberen har ret til at hæve købet og få pengene tilbage. Se nærmere om betingelserne herfor i afsnit 7.

⁶ Købsaftale og købekontrakt benyttes synonymt

2.4 FASTLÆGGELSE AF KØBSAFTALENS INDHOLD

Både de obligationsretlige og køberetlige regler er som udgangspunkt **deklaratoriske**. Det betyder, at reglerne kan fraviges ved **aftale** eller **sædvane**, jf. KBL § 1, stk. 1.

Da KBL's bestemmelser kan fraviges i det omfang, at andet er aftalt eller følger af en sædvane, kan man gå ud fra følgende prioriterede punkter, når indholdet af købsaftalen skal fastlægges:⁷

- 1) Hvad har parterne aftalt vedrørende købet.
- 2) Gælder der sædvanligvis bestemte aftaleforhold mellem parterne i form af sædvaner eller branchebestemte kutyper.
- 3) Hvis punkt 1) og 2) ikke kan fastlægge købsaftalens indhold, må aftalen i stedet udfyldes i overensstemmelse med KBL's deklaratoriske regler.

Fastlæggelse af parternes aftale og køberetlige forpligtelser sker således i overensstemmelse med almindelige aftaleretlige fortolknings- og udfyldningsprincipper.

EKSEMPEL: Leveringsstedet

En sælger og en køber har indgået en aftale, hvorefter sælgeren skal levere en kasse frugt. Parterne har imidlertid ikke aftalt, hvor kassen skal leveres. Det må herefter først undersøges, om der foreligger en sædvane, der bestemmer, hvor der sædvanligvis skal ske levering i et aftaleforhold som det foreliggende. Hvis der ikke kan udledes en sædvane, der bestemmer leveringsstedet, må dette i stedet klarlægges efter KBL. KBL § 9 bestemmer, at leveringsstedet er sælgerens bolig eller forretningssted. Resultatet bliver således, at køberen skal afhente kassen hos sælgeren.

KBL benyttes således til at udfylde aftalen og fastlægger i dette tilfælde, at leveringsstedet for kassen er på sælgers bopæl eller forretningssted.

⁷ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 23-24

2.5 GENUS- ELLER SPECIESYDELSE

Inden for visse køb af løsøre er det relevant at sondre mellem, hvorvidt salgsgenstanden er en **genus- eller en speciesydelse**.⁸

Ved en **genusydelse** er der tale om en salgsgenstand, hvor der findes flere af samme art, f.eks. en liter mælk. Hvis en liter mælk går tabt under levering, kan sælger fortsat opfylde aftalen, idet sælger blot kan levere en anden liter mælk.

En **speciesydelse** er derimod en unik ydelse, som kun findes i ét eksemplar, f.eks. et maleri af en kendt kunstner. I en sådan situation kan sælger kun opfylde aftalen ved at levere netop dette maleri, og hvis maleriet måtte gå tabt under levering, er det ikke muligt for sælger at opfylde købsaftalen, da netop dette maleri ikke (længere) kan leveres.

EKSAMENSTIP:

Ved tvivl om, hvorvidt der er tale om en genus- eller speciesydelse, kan man se på, om sælger har **valgfrihed** mellem flere ens varer ved opfyldelse af sine forpligtelser. Kan sælger opfylde købsaftalen ved at vælge at levere en anden salgsgenstand end påtænkt, er der normalt tale om en genusydelse. Hvis der ikke består en sådan valgfrihed hos sælger, da der kun er én rigtig (species) ydelse, er der omvendt tale om en speciesydelse.

Sondringen er i mange situationer væsentlig, idet parternes retsstilling i henhold til KBL kan afhænge af, om købsaftalen angår en genus- eller speciesydelse.

⁸ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 18

3. KBL

KBL er fra 1906 med senere ændringer og omfatter dansk indenlandsk køb af løsøre.

Loven finder anvendelse på alle indenlandske køb, bortset fra køb af fast ejendom. Det vil sige, når der foreligger en gyldig aftale om overdragelse af et formuegode mod et vederlag (eller bytte), hvor formuegodet har karakter af løsøre.⁹ Dette er lovens primære anvendelsesområde, men i forhold til **forbrugerkøb** er lovens anvendelsesområde pr. 1. januar 2022 blevet udvidet til tillige at omfatte aftaler om levering af digitalt indhold eller tjenester, jf. KBL § 4a, stk. 3.

Det vil sige, at uden for KBL's anvendelsesområde falder eksempelvis:

- Køb af fast ejendom
- Tjenesteydelser som f.eks. advokatrådgivning eller tandlægebesøg
- Oplevelser som f.eks. koncerter eller restaurationsbesøg
- Entreprisearbejde i form af byggerier eller renovering af lejligheder.

Disse vil i stedet være omfattet af obligationsretten.

3.1 CISG

CISG er betegnelsen for FN's konvention om "Contracts for the International Sale of Goods" (løsøre). CISG trådte i kraft i Danmark den 1. marts 1990 og gælder, når der foretages et internationalt køb af løsøre; dvs. når aftalens parter har deres forretningssteder i to forskellige lande.

Danmark opererer således med to regelsæt vedrørende køberetten, der begge er en del af dansk ret. Den danske købelov, der gælder ved indenlandsk køb af løsøre, og CISG, der finder anvendelse ved internationale køb af løsøre.¹⁰ CISG vil ikke blive omtalt nærmere i denne fremstilling.

⁹ Se nærmere om definitionen af løsøre i afsnit 3.2

¹⁰ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 23

3.2 LØSØRE

3.2.1 Definition af løsøre

KBL gælder som nævnt for køb af *løsøre*, hvorfor det er relevant at definere begrebet løsøre.

Løsøre er et vidt begreb og omfatter foruden ting, dvs. løsøregenstande i almindelig betydning, også køb af bl.a. aktier, fordringer, større skibe, elektricitet, goodwill, IT-programmer og andre IT-produkter. Immaterielle rettigheder, såsom patentrettigheder, varemærker, digitalt indhold, ophavsret mv., kan principielt også overdrages ved køb og salg efter KBL.¹¹

Løsøre står i modsætning til f.eks. fast ejendom, som ikke er omfattet af KBL. Fast ejendom omfatter bl.a. køb af grunde med bygninger, ubebyggede grunde og ejerlejligheder, jf. KBL § 1a, stk. 1.

Løsøregenstande, der benyttes til opførelse, ombygning eller reparation af fast ejendom, er derimod omfattet af KBL. Det gælder bl.a. en entreprenørs anskaffelse af byggemateriale eller byggesæt til selvbyggeri.¹²

Selve opførelsen eller reparationen af den faste ejendom, dvs. tjenesteydelsen i form af entreprisen, falder uden for KBL, hvorfor det alene er købet af materialerne, der omfattes af KBL.¹³

Bestilling af genstande, som først skal tilvirkes, dvs. **bestillingskøb**, betragtes som køb omfattet af KBL, jf. KBL § 2, stk. 1. Det kræver dog, at en række forudsætninger er opfyldt:

- 1) Den, der skal tilvirke/fremstille bestillingskøbet (sælger) skal levere den væsentligste del af materialerne til det, der bestilles. Køber eller bestiller må således ikke være den, der leverer størstedelen af materialerne, jf. KBL § 2, stk. 1, 1. pkt.
- 2) Der skal tilvirkes en ny genstand. Reparation eller omdannelse af en genstand er således ikke et bestillingskøb.

¹¹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 25-26

¹² Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 25

¹³ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 27

I forbrugerkøb er situationen lidt anderledes, idet der foreligger bestillingskøb, uanset om køberen (forbrugeren) leverer den væsentligste del af det for tilvirkningen nødvendige stof/materiale, jf. KBL § 2, stk. 1, 2. pkt. Dermed kan KBL forbrugerregler anvendes, uanset hvem af parterne, der leverer materialerne. Det er dog også i forbrugerkøb en betingelse for, at KBL finder anvendelse, at tilvirkeren skal fremstille en *ny genstand*.¹⁴

3.3 CIVILKØB, HANDELSKØB OG FORBRUGERKØB

Der er tre forskellige typer af købsaftaler, som alle er reguleret i KBL:¹⁵

- 1) **Handelskøb**, dvs. et køb mellem to parter, der begge handler som led i deres erhverv, jf. KBL § 4.
- 2) **Civilkøb**, dvs. et køb mellem to private parter, der begge handler uden for deres erhverv.
- 3) **Forbrugerkøb**, dvs. et køb mellem en køber, der handler uden for sit erhverv (en forbruger), og en erhvervsdrivende, jf. KBL § 4a.

KBL gælder for alle tre typer af købsaftaler, men der er bestemmelser i loven, som alene gælder for henholdsvis forbrugerkøb (§§ 72-87, jf. KBL § 1 a, stk. 2) og handelskøb, jf. nærmere i de efterfølgende afsnit.

¹⁴ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 27

¹⁵ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 28-33

4. INDGÅELSE AF EN KØBSAFTALE

4.1 AFTALELOVEN

Anvendelse af KBL forudsætter, at der er indgået en gyldig og bindende aftale mellem aftaleparterne.

Hvorvidt der er indgået en gyldig aftale, og hvorledes aftalen i bekræftende fald skal fortolkes eller udfyldes, afgøres efter aftaleretten og aftalelovens regler, herunder aftaleretlige ugyldighedsregler, som således finder anvendelse på købsaftaler.

Der gælder ikke nogen særlige **formkrav** til en købsaftale, der således kan indgås både mundtligt og skriftligt.¹⁶

4.2 STANDARDFORMULARER

Sommetider benyttes **standardformularer**¹⁷ til at regulere parternes aftale. En standardformular er et i forvejen udarbejdet sæt af betingelser, som herefter kan bruges som standardvilkår i en aftale. Det kan f.eks. være sælger, der har et sæt standardbetingelser om levering, som gælder i købsaftaler, hvor sælger skal levere de købte genstande.

Standardformularer går, forudsat at de er vedtaget mellem parterne, forud for KBL, jf. KBL § 1, stk. 1, da KBL viger for aftaler og/eller sædvaner.

4.2.1 Agreed documents

Et "**agreed document**" er en form for standardaftale, hvor aftalevilkårene dog har været genstand for forudgående forhandling mellem repræsentanter fra interesseorganisationer/-grupper fra hhv. købers og sælgers side. Der er således opnået enighed om vilkårene gennem forhandlinger, hvor begge parter har forhandlet vilkårene igennem og dermed er blevet enige om dem. Dette står i modsætning til standardformularer, som alene er udarbejdet af den ene part.

¹⁶ Jf. aftalelovens § 1, samt Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 37-38

¹⁷ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 37-38

5. PARTERNES YDELSER

Parterne skal som anført i afsnit 2.2 begge præstere en ydelse i købeforholdet, idet der er tale om en gensidigt bebyrdende aftale. Sælger skal levere en salgsgenstand, mens køber sædvanligvis skal betale en købesum som betaling for salgsgenstanden. Der er tale om retskrav, da parterne kan gennemtvinge deres krav.¹⁸

Det er væsentligt at kunne fastlægge hvilke krav, der stilles til parternes ydelser, for at kunne vurdere hvorvidt, der er leveret en korrekt ydelse. KBL indeholder således en række misligholdelsesbeføjelser, som træder i kraft, når der ikke leveres i overensstemmelse med købsaftalen.

5.1 HOVED- OG BIFORPLIGTELSE

5.1.1 Hovedforpligtelser

Køber og sælger har hver især en **hovedforpligtelse**. Købers hovedforpligtelse består normalt i at levere købesummen på rette tid og på rette sted.

Sælgers hovedforpligtelse består omvendt normalt i at levere en kontraktmæssig (mangelfri) salgsgenstand på rette tid og på rette sted.

5.1.2 Biforpligtelser

Herudover har parterne også **biforpligtelser**.¹⁹ Biforpligtelser kan f.eks. være en pligt til at bekoste transport eller tilbehør til en salgsgenstand.

Fælles for alle køb gælder, at både sælger og køber har en **loyalitetspligt**, hvilket også må anses for at være en biforpligtelse. Loyalitetspligten gælder, uanset om parterne har aftalt dette eller ej. Parternes loyalitetspligt er **præceptiv** og kan derfor ikke fraviges ved aftale.

Indholdet af loyalitetspligten er, at begge parter har en forpligtelse til at optræde loyalt over for hinanden, hvilket blandt andet indebærer en pligt for parterne til i rimeligt omfang at samarbejde med hinanden.

¹⁸ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 39

¹⁹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 40 f.

Loyalitetspligten medfører endvidere en **omsorgspligt**, hvorefter begge parter skal medvirke til i rimeligt omfang at drage omsorg for og beskytte den anden parts interesser. Som eksempel kan nævnes, at en aftalepart har pligt til at give meddelelse til den anden part om forhold, der vil kunne medføre skuffelser hos den anden part, f.eks. en **oplysnings- og reklamationspligt**.

5.2 SÆLGERS YDELSE

Sælgers hovedforpligtelse består normalt i en rettidig og kontraktmæssig levering af salgsgenstanden.

Sælgers hovedforpligtelse indeholder således to forpligtelser:

- 1) Rettidig levering af salgsgenstanden.
- 2) En kontraktmæssig og mangelfri salgsgenstand.

I det følgende gennemgås kravene til sælgers ydelse.

5.2.1 Leveringstid og -sted

Leveringspligten indebærer to forpligtelser for sælger, herunder at salgsgenstanden skal leveres:

- 1) Til rette tid - leveringstidspunktet.
- 2) På rette sted - leveringsstedet.

5.2.2 Leveringstidspunkt - KBL § 12

Leveringstidspunktet fremgår af KBL § 12.

Af bestemmelsen følger, at hvis andet ikke er aftalt eller følger af sædvane mellem parterne, skal levering ske "**efter påkrav**".

Et påkrav er et andet ord for en påmindelse eller ordre.

Det er ofte aftalt på forhånd, hvornår salgsgenstanden skal leveres. I de tilfælde, hvor der ikke er aftalt et leveringstidspunkt, og dette ikke følger f.eks. af en sædvane, må der således afgives et påkrav fra køber om, at denne nu er klar til at overtage ydelsen.

5.2.2.1 Fastsat tidsrum - KBL § 13

I en købsaftale kan der være fastsat et givent tidsrum for levering, f.eks. at levering sker i løbet af en bestemt uge. I sådanne tilfælde kan sælger som udgangspunkt selv vælge, hvornår han vil levere salgsgenstanden inden for det aftalte tidsrum.

Der gælder dog den modifikation, at det kan følge af omstændighederne, at tidsrummet er fastsat af hensyn til køber, altså i købers interesse, i hvilket tilfælde leveringstidspunktet i det angivne tidsrum afhænger af købers ønske, jf. KBL § 13. Dette er f.eks. tilfældet, hvis aftalen om tidsrum for levering kendeligt for sælgeren er indgået med henblik på hensyntagen til køberens lager- og/eller afsætningsmuligheder.

5.2.3 Leveringssted – KBL § 9

KBL § 9 angiver det sted, hvor salgsgenstanden skal leveres.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at bestemmelsen kun finder anvendelse, når andet ikke følger af aftalen eller omstændighederne i øvrigt. Når intet er aftalt, skal køber ifølge bestemmelsen afhente salgsgenstanden på **sælgers sted**.

Det er således køber selv, der må tage initiativet til at få salgsgenstanden i sin besiddelse ved at afhente varen.

Sælgers sted er normalt sælgers forretningssted, når salget står i forbindelse med sælgers forretning. Det er typisk tilfældet for handels- og forbruger køb. Ved civilkøb er det typisk sælgers bopæl, der er leveringsstedet.

5.2.3.1 Andet leveringssted – KBL § 9, stk. 2

KBL § 9, stk. 2 finder anvendelse, hvis salgsgenstanden på tidspunktet for køkets afslutning befinder sig et andet sted end sælgers bopæl eller forretningssted.

Dette andet sted kan i så fald være rette leveringssted, såfremt:

- parterne vidste eller burde vide, at salgsgenstanden befandt sig på dette sted, og
- denne viden forelå/burde foreligge på tidspunktet for aftalens indgåelse. Køber må i så fald afhente salgsgenstanden på dette sted.

Betingelserne er kumulative, og de skal derfor begge være opfyldt, hvis "et andet sted" skal anses for at være rette leveringssted, jf. KBL § 9, stk. 2.

5.2.4 Forsendelse – KBL § 10

KBL § 10 finder anvendelse, når sælgeren skal afsende varen.

Bestemmelsen finder kun anvendelse, når det er aftalt eller følger af omstændighederne i øvrigt, f.eks. en sædvane, at sælger skal afsende salgsgenstanden til køber. Hvis en sådan aftale eller sædvane ikke foreligger, påhviler der ikke sælger en forsendelsespligt.

KBL § 10 anvendes alene, når salgsgenstanden skal leveres uden for sælgers normale leveringsområde, og hvor det ikke er sælger eller dennes folk, der skal levere genstanden, dvs. "uden for pladsens grænser", jf. nærmere i det følgende.

KBL's § 10 finder således kun anvendelse,

- 1) når det er aftalt (eller følger af omstændighederne), at salgsgenstanden skal afsendes af sælger,
- 2) når der skal leveres uden for det område, hvor sælger eller dennes folk normalt leverer, og
- 3) når det ikke er sælger eller dennes folk, der leverer/udbringer.

Hvis det er aftalt (eller følger af omstændighederne), at der skal ske levering inden for det område, hvor sælger eller dennes folk leverer, og at salgsgenstanden skal leveres af sælger eller dennes folk, finder KBL § 11 anvendelse, jf. nærmere nedenfor.²⁰

Levering efter KBL § 10 sker, når salgsgenstanden er overgivet til den fragtfører, der skal transportere varen; og hvis afsendelse sker med et skib, sker levering, når salgsgenstanden er bragt inden for skibssiden.²¹

KBL § 10 finder alene anvendelse for handels- og civilkøb. For forbrugerkøb gælder KBL § 73.

²⁰ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 44

²¹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 44

5.2.5 Udbringning efter aftale – KBL § 11

KBL § 11 vedrører (som KBL § 10) de tilfælde, hvor det er aftalt eller følger af omstændighederne i øvrigt, f.eks. en sædvane, at der skal ske udbringning af salgsgenstanden.

KBL § 11 finder herefter anvendelse:

- når salgsgenstanden skal leveres/udbringes,
- når forsendelsen/udbringningen foretages af sælger eller dennes folk, og
- når forsendelsen sker inden for sælgers normale leveringsområde, dvs. det område, hvor udbringning typisk vil blive foretaget af sælgerens egne folk.

Efter KBL § 11 sker levering først, når salgsgenstanden kommer i købers besiddelse, dvs. i modsætning til retsstillingen efter KBL § 10.

5.2.6 Reklamation ved forsinkelse²²

Hvis sælger ikke leverer på rette sted og i rette tid, foreligger der forsinkelse, og sælger vil dermed som udgangspunkt være i misligholdelse.

Køber må i sådanne tilfælde reklamere, dvs. give meddelelse til sælger om, at varen ikke er leveret rettidigt, hvis køber vil beholde sine misligholdelsesbeføjelser, jf. KBL § 27, 1. pkt. Reklamationen skal afgives *uden ugrundet ophold*, men er der tale om et handelskøb skal reklamationen afgives *straks*.

5.2.7 Kravet om en kontraktmæssig/mangelfri salgsgenstand

Som anført indebærer sælgers hovedforpligtelse, ud over at salgsgenstanden skal leveres på rette sted og i rette tid, også en pligt til at levere en kontraktmæssig ydelse. Der foreligger en mangel, når salgsgenstanden ikke er kontraktmæssig.²³

Når det skal vurderes om en leveret ydelse er kontraktmæssig, skal det først og fremmest vurderes, om ydelsen lever op til de krav, som der ifølge parternes aftale kan stilles til ydelsen. Det er dog ikke udelukkende parternes egne ord (aftalen), der har betydning for vurderingen af om salgsgenstanden (ydelsen) er kontraktmæssig/mangelfri. Samtlige

²² Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 121.

²³ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 46

omstændigheder tillægges betydning. For at være kontraktmæssig skal den leverede ydelse - udover at leve op til kravene i parternes aftale - således også leve op til de krav, der følger af KBL, retspraksis og forholdets natur.

Grundlæggende foretages vurderingen af, om en leveret ydelse er kontraktmæssig således i to led:

- 1) Lever ydelsen op til de krav, der kan stilles til ydelsen på baggrund af, hvad parterne selv har sagt og skrevet (aftalen, andre oplysninger, tilsikringer, vareprøver m.v.)?, jf. nærmere i afsnit 5.2.11.
- 2) Lever ydelsen op til de yderligere krav, der følger af KBL's bestemmelser (i det omfang, de ikke er fraveget), retspraksis og forholdets natur?, jf. nærmere i afsnit 5.2.12.

Hvis salgsgenstanden ikke lever op til det aftalte, foreligger der en mangel/misligholdelse. Når der foreligger misligholdelse af en købsaftale, giver KBL henholdsvis sælger og køber en række misligholdelsesbeføjelser. Sådanne misligholdelsesbeføjelser er sanktionsmuligheder, der skal forsøge at sikre parternes ret til at håndhæve en korrekt opfyldelse af købsaftalen.

5.2.8 Mangelbegrebet

Mangelbegrebet knytter sig først og fremmest til en salgsgenstands fysiske egenskaber. Når salgsgenstanden ikke er kontraktmæssig i relation til de fysiske egenskaber, er der tale om **faktiske mangler** (modsat **retlige mangler**).²⁴

Mangler ved salgsgenstandens fysiske egenskaber kan forekomme i relation til:

- Kvantitet. Herved forstås, at mængde/antal skal svare til det aftalte. F.eks. i tilfælde af et køb af ti liter mælk, hvor der alene leveres otte liter mælk - her er det klart, at salgsgenstanden ikke er kontraktmæssig.
- Kvalitet. Herved forstås, at varen skal være af den aftalte kvalitet. Skal der leveres ti liter skummetmælk, foreligger der herefter en kvalitetsmangel, hvis der i stedet leveres ti liter sødmælk. Tilsvarende foreligger der en mangel, hvis der omvendt leveres ti liter skummetmælk, men skummetmælken er for gammel.

²⁴ Jf. nærmere nedenfor om tilfælde af *retlige mangler*. Når der ikke leveres rettidigt, er der tale om forsinkelse.

5.2.9 Definition af mangelbegrebet²⁵

Der findes ikke i KBL's almindelige bestemmelser (§§ 1-71) en definition af, hvornår der foreligger en mangel, dvs. et mangelbegreb. Udgangspunktet er derfor, at mangelbegrebet må udledes af de almindelige (uskrevne) obligationsretlige retsgrundsætninger, jf. dog nedenfor.

I relation til forbrugerkøb indeholder loven dog et mangelbegreb, jf. KBL §§ 75 b - e. Se mere herom i afsnit 9.3.2.3. Bestemmelserne er langt hen ad vejen overensstemmende med de obligationsretlige grundsætninger om mangelbegrebet, men da bestemmelserne i dag er dikteret af EU-retten, kan det ikke længere siges, at bestemmelserne i deres helhed er en kodificering af det uskrevne mangelbegreb.²⁶

Ved fastlæggelsen af hvorvidt, der foreligger en faktisk mangel i et civil- eller handelskøb, kan bedømmelsen dog ske med støtte i mangeldefinitionen i KBL §§ 75 b til e. Bestemmelserne kan derfor med fordel inddrages som et moment, der taler for, at der er tale om en mangel.

EKSAMENSTIP:

Når KBL §§ 75 b til e anvendes som støtte til at fastslå, hvorvidt der er tale om en mangel i et civil- eller handelskøb, kan der henvises til bestemmelserne som argument for, at der er tale om en mangel. Det er dog ikke korrekt at citere bestemmelserne, da bestemmelserne alene finder direkte anvendelse i forbrugerkøb, jf. KBL § 1 a, stk. 2.

5.2.10 Tidspunkt for mangelbedømmelsen – KBL's § 44

Efter KBL § 44 skal mangelvurderingen foretages på det tidspunkt, hvor risikoen for salgsgenstanden går over til køber. Dette vil som udgangspunkt være leveringstidspunktet, idet leveringstidspunktet typisk er det tidspunkt, hvor der sker

²⁵ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 46 ff.

²⁶ Dette er i modsætning til tidligere. I den lovændringen pr. 1. januar 2022 var den herskende opfattelse, at de daværende KBL §§ 75a og 76 var udtryk for dansk rets almindelige mangelbegreb.

risikoovergang for salgsgenstanden fra sælger til køber. Se nærmere om risikoens overgang i afsnit 6, hvor også undtagelser til princippet gennemgås.

KBL § 44 gælder alene for civil- og handelskøb, jf. KBL § 1 a, stk. 3. For forbrugerkøb gælder den lignende KBL § 77 a.

5.2.10.1 Bevisbyrde

Bevisbyrden for, at der foreligger en mangel ved risikoens overgang, påhviler i civil- og handelskøb køberen, jf. de almindelige obligationsretlige grundsætninger.²⁷

5.2.11 Købsaftalens ordlyd samt forhold der sidestilles hermed

For at en salgsgenstand er kontraktmæssig, skal den svare til det, der fremgår af købsaftalens ordlyd, samt forhold, der må sidestilles hermed.

I det følgende foretages en gennemgang af hvad, der nærmere ligger heri.

5.2.11.1 Salgsgenstandens betegnelse

En salgsgenstand sælges oftest under en bestemt betegnelse. En kontraktmæssig ydelse skal svare til den betegnelse, hvorunder den er solgt.

Betegnelsen, hvorunder genstanden er solgt, kan være mere eller mindre konkret. Der kan ud over art være angivet mærke, model, funktionelle beskrivelser mv. Uanset hvor detaljeret betegnelsen er, skal genstanden svare til denne betegnelse for at være kontraktmæssig. I de tilfælde, hvor salgsgenstanden ikke svarer til den betegnelse, hvorunder den er solgt, foreligger der således en mangel.

5.2.11.2 Sælgers oplysninger

Salgsgenstanden kan herudover være solgt under angivelse af nærmere oplysninger om salgsgenstanden, hvoraf nogle oplysninger kan være uden betydning for køber, mens andre kan være afgørende for købers vilje til at købe salgsgenstanden.

²⁷ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 49 - se dog KBL's § 77a, stk. 3 for så vidt angår forbrugerkøb

Såfremt de oplysninger, som sælger afgiver, må anses at have haft en vis betydning for købers vilje til at købe salgsgenstanden, må salgsgenstanden være i overensstemmelse med disse oplysninger for at kunne betragtes som en korrekt og mangelfri ydelse.

Der foreligger herefter en mangel ved salgsgenstanden, såfremt:²⁸

- sælger ved køkets afslutning har givet **urigtige eller vildledende oplysninger**, og
- sådanne oplysninger kan antages at have haft en vis **betydning** for købers bedømmelse af salgsgenstanden,

Ikke alle oplysninger har betydning for køberens bedømmelse. Nogle anprisninger er af så generel og indholdsløs karakter, at de ikke kan antages at have haft betydning for nogen (fornuftig) køber.

Har køber derimod direkte spurgt til, om der f.eks. er en ekstraordinær holdbarhed og fået bekræftende svar herpå, må det lægges til grund, at oplysningen om en ekstraordinær holdbarhed har en særlig betydning for køber.

I civil- og handelskøb har køber bevisbyrden for, at oplysningen har haft betydning for ham. Er der imidlertid tale om en oplysning, som **sædvanligvis** har betydning for en fornuftig køber, vil domstolen i mangel af andet bevis i nogle tilfælde konkludere, at oplysningen **må antages** at have haft den fornødne betydning for køber - bevisbyrden kan altså i dette tilfælde ikke antages at være særlig streng eller svær at løfte.

5.2.11.3 Varens pris

Varens pris kan indgå i vurderingen af, om salgsgenstanden er kontraktmæssig. Hvis køber har betalt en høj pris for salgsgenstanden (i forhold til andre salgsgenstande af lignende art), må køber alt andet lige tilsvarende kunne forvente, at salgsgenstanden f.eks. har en bedre kvalitet.²⁹

5.2.11.4 Marketingsforanstaltninger

Hvis der i reklamer, annoncer, brochurer eller lignende er angivet oplysninger om salgsgenstanden, som er beregnet til at komme til almenhedens eller købers kundskab,

²⁸ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 51

²⁹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 57

skal salgsgenstanden svare til de oplysninger, der fremgår heraf for at være kontraktmæssig.³⁰

5.2.11.5 Egenskaber og egnethed

De af sælger afgivne oplysninger om **egenskaber** (f.eks. tophastigheden af en bil) eller **egnhed** (f.eks. en bils egnethed til taxikørsel) kan have en betydning for købers bedømmelse af genstanden og må således indgå i vurderingen af, om der foreligger en kontraktmæssig ydelse.

5.2.11.6 Konkret vurdering

Hvis køber gør gældende, at salgsgenstanden ikke svarer til de angivelser, hvorunder den er solgt, må der foretages en konkret mangelvurdering ud fra de momenter, som er beskrevet i dette afsnit 5.2.11.

I tilfældet med afgivne oplysninger fra sælger kan det ikke blot lægges til grund, at sælger har afgivet en oplysning, som bevirker, at der foreligger en mangel, såfremt ydelsen ikke er helt overensstemmende med oplysningen. Der vil ofte være uenighed mellem parterne, hvilket kan skyldes at sælger og køber f.eks. har en forskellig forståelse af det sagte, skrevne mv. Derfor er mangelsbedømmelsen ofte konkret og skønsmæssig.³¹

5.2.11.7 Sælgers loyale oplysningspligt

Den **loyale oplysningspligt** indebærer, at sælger har pligt til at give køber oplysninger om forhold, der antages at have betydning for købers bedømmelse af salgsgenstanden, og som sælger kender eller burde kende.

Der foreligger herefter et brud på sælgers loyale oplysningspligt, som kan medføre ret til misligholdelsesbeføjelser, hvis sælger undlader at give køber de pågældende oplysninger.

Det er væsentligt at holde sig for øje, at der alene foreligger en fortielse af oplysninger, når det kan **bebrejdes** sælger som **culpøst**, at han har undladt at give køber oplysningen; dvs. at der ikke foreligger en tilsidesættelse af loyalitetspligten (og dermed en mangel), hvis sælger (med rette) ikke har anset oplysningen for at være af betydning

³⁰ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 52

³¹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 53

for købers bedømmelse af salgsgenstanden, eller såfremt sælger ikke selv har (eller burde have) kendskab til forholdet.

Sælger er naturligvis ikke forpligtet til at oplyse køber om alle forhold ved salgsgenstanden, som han er bekendt med; dette bl.a. af hensyn til en effektiv konkurrence sælgere imellem, og det kan eksempelvis ikke forlanges, at sælger oplyser køber, at salgsgenstanden sælges billigere et andet sted.³²

5.2.11.8 Vareprøver

Hvis sælger foreviser en vareprøve for køber, skal salgsgenstanden svare til den foreviste vareprøve for at være kontraktmæssig.

Vareprøven indgår således i aftalegrundlaget. Dette gælder også, selvom det ikke er medtaget i en købsaftale.

5.2.11.9 Forbehold³³

Sælger kan ønske at tage **forbehold** for mangler i en købsaftale og dermed indskrænke købers ret til at gøre mangler gældende.

Et forbehold kan være konkret og afgrænset til enkelte forhold i en købsaftale, eller det kan omvendt være formuleret generelt, således at sælger fraskriver sig ethvert ansvar for mangler.

Forbehold, der er afgrænsede og konkrete, accepteres som udgangspunkt, da køber i forbindelse med købsaftalens indgåelse som oftest kan overskue konsekvenserne af sådanne ansvarsfraskrivelser. Forbehold af denne karakter udgør dermed sædvanligvis en bindende del af parternes købsaftale, jf. KBL § 1, stk. 1.³⁴

Hvis forbeholdet derimod er generelt og evt. meget bredt formuleret, f.eks. at en båd sælges "som beset", kan et sådant forbehold derimod i mange situationer alene tillægges begrænset betydning, idet man normalt vil tage højde for den undersøgelsespligt, som køber allerede er pålagt i henhold til KBL § 47 (**caveat emptor-grundsætningen**), jf. nærmere nedenfor i afsnit 5.2.14.

³² Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 54-55

³³ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 59-60

³⁴ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 60

Herudover fritager et generelt forbehold ikke sælger for (i) ansvaret for de positive oplysninger om salgsgenstanden, som sælger afgiver, (ii) sælgers ansvar for urigtige eller vildledende oplysninger, (iii) den loyale oplysningspligt samt (iv) ansvaret for, at salgsgenstanden besidder væsentlige egenskaber, som køberen ellers rimeligvis måtte forvente mv.

Det følger af KBL § 75 c, stk. 3, smh. § 75 d, stk. 5, at sælger ikke gyldigt kan tage generelle forbehold for mangler i forbrugerkøb.

5.2.12 De abstrakte krav

Ud over aftalens ordlyd, og hvad der ellers kan udledes af omstændighederne, gælder en række almindelige krav til en salgsgenstand. Det følger af dansk retspraksis og teori, at genstanden skal opfylde en række abstrakte krav, som ikke fremgår eller direkte kan udledes af aftalens udtrykkelige del.

5.2.12.1 Almindelig god handelsvare

Først og fremmest gælder der et krav om, at salgsgenstanden skal være af den kvalitet, som man kan forvente af en lignende og tilsvarende ydelse. Salgsgenstanden skal med andre ord udgøre en almindelig god handelsvare.

Varen skal dermed være af en normal beskaffenhed for at være kontraktmæssig.³⁵

5.2.12.2 Almindelig holdbarhed

En salgsgenstand skal ydermere have den holdbarhed, som man almindeligvis kan forvente. Det er derfor et spørgsmål om, hvor længe varen kan anvendes, uden at reparation er påkrævet.

Holdbarhedskravet beror på en konkret vurdering, hvorunder der må tages hensyn til salgsgenstandens karakter samt de foreliggende omstændigheder; herunder om varen er ny eller brugt samt varens pris og holdbarheden for andre lignende varer mv.³⁶

³⁵ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 57

³⁶ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 58

5.2.12.3 Almindelig egnethed

Ydermere skal salgsgenstanden have en almindelig egnethed. Det indebærer, at genstanden skal have normale egenskaber og skal kunne anvendes til de almindelige formål, som man sædvanligvis benytter den pågældende salgsgenstand til. Hvis en salgsgenstand sædvanligvis kan anvendes til flere formål, skal den kunne anvendes til alle disse formål.³⁷

5.2.12.4 Eget til købers særlige formål³⁸

Køber kan have til hensigt at benytte en salgsgenstand til et særligt formål. Dette gælder også, selvom køber ikke har gjort sælger udtrykkeligt opmærksom på, at genstanden skal kunne anvendes til et af køber særligt tiltænkt formål.

Det kan fra købers side være berettiget at forvente, at salgsgenstanden er **egnet til købers særlige formål**. Dette forudsætter dog:

- at der er tale om et formål, som sælger ved aftaleindgåelsen **kendte eller burde have kendt**, og kun såfremt
- køber **med rimelighed har handlet i tillid til** sælgers viden og dømmekraft i relation hertil.

Såfremt sælger ved aftaleindgåelsen kendte til formålet, må køber kunne forvente, at salgsgenstanden kan benyttes til det særlige formål, som køber har tiltænkt.

Det særlige formål kan ligeledes gøres til en udtrykkelig del af aftalen mellem parterne, og den ovenfor anførte vurdering er i så fald unødvendig, da aftaleindholdet blot kan lægges til grund.

5.2.13 Købers undersøgelsespligt, reklamation mv.

Uanset om salgsgenstanden lider af en mangel, kan køber under visse omstændigheder være afskåret fra at gøre manglen gældende. Dette kan enten være tilfældet, såfremt KBL § 47 finder anvendelse, eller hvis køber ikke reklamerer rettidigt iht. reglerne om købers **reklamationspligt** i KBL §§ 51-54, jf. nedenfor i afsnit 5.2.16 ff.

³⁷ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 58-59

³⁸ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 63

5.2.14 KBL § 47 - Caveat emptor (købers undersøgelsespligt)

KBL § 47 er en bestemmelse, der i visse tilfælde pålægger køber en undersøgelsespligt af salgsgenstanden. I de tilfælde, hvor undersøgelsespligten finder anvendelse, medfører den, at køber afskæres fra at påberåbe sig sådanne mangler ved salgsgenstanden, som køber ved en undersøgelse bliver eller burde være blevet bekendt med.

KBL § 47 gælder alene for civil- og handelskøb, mens særreglerne i KBL §§ 75 c, stk. 3 og 75 d, stk. 5 gælder i forbrugerkøb.

KBL § 47 finder således anvendelse i tre situationer:

- 1) hvor køber undersøger salgsgenstanden,
- 2) hvor køber uden "skellig grund" undlader at undersøge salgsgenstanden trods sælgers opfordring hertil, og/eller
- 3) hvor køber undlader at foretage en undersøgelse, selvom sælger giver køber lejlighed til at undersøge en prøve af salgsgenstanden (kræver i sådant tilfælde ikke en særlig opfordring fra sælger).

Situation 1) er relevant, hvor køber rent faktisk undersøger genstanden. Mangler, som køber således har fået viden om *eller* burde have opdaget ved undersøgelsen, kan ikke senere påberåbes.

Situation 2) angår tilfælde, hvor sælger (udtrykkeligt eller stiltiende) har opfordret køber til at undersøge salgsgenstanden, men hvor køber undlader at gøre dette.

Af KBL § 47 følger, at hvis køber uden "skellig grund" har undladt at undersøge salgsgenstanden, kan en mangel ikke efterfølgende påberåbes. En såkaldt "skellig grund" til ikke at undersøge en salgsgenstand kan bl.a. foreligge i følgende tilfælde:

- 1) Hvis sælger har givet meget præcise oplysninger om salgsgenstanden, kræves det ikke, at køber undersøger disse oplysninger nærmere.
- 2) Hvis salgsgenstanden er solgt under en bestemt betegnelse, kræves det ikke, at køber undersøger salgsgenstanden for sådanne egenskaber, som betegnelsen angiver.

Undersøgelsespligten kan således ikke afskære køber fra at gøre en mangel gældende i de ovennævnte tilfælde.³⁹ Undersøgelsespligten gælder derimod alle andre forhold ved salgsgenstanden, når sælger har opfordret køber til at undersøge salgsgenstanden.

En opfordring til at undersøge salgsgenstanden kan fremsættes udtrykkelig eller stiltiende. En stiltiende opfordring til at undersøge salgsgenstanden foreligger, f.eks. hvis sælger foreviser salgsgenstanden for køber uden direkte at bede køber om at undersøge salgsgenstanden nærmere, og hvor køber ikke undersøger salgsgenstanden nærmere.

Situation 3) medfører en undersøgelsespligt for køber, såfremt der er givet ham lejlighed til at undersøge en prøve af salgsgenstanden. Der kræves i så fald ikke en særlig opfordring fra sælgers side for at udløse købers undersøgelsespligt.⁴⁰

5.2.14.1 Sælgers svig

Har sælger handlet **svigagtigt**, dvs. bevidst fortiet oplysninger om mangler ved salgsgenstanden, bevarer køber sin ret til at påberåbe sig disse mangler, jf. KBL § 47. Dette gælder også, hvis sælger har handlet i **strid med redelig handlemåde**.

5.2.14.2 Anvendelsesområde

KBL § 47 finder kun anvendelse, når køber har en egentlig mulighed for at undersøge salgsgenstanden inden købet.

Det sker ofte, at køber ikke har undersøgt salgsgenstanden inden købsaftalens indgåelse, f.eks. fordi salgsgenstanden er købt via nettet, hvor køber først ser salgsgenstanden ved modtagelsen, og KBL § 47 finder i sådanne tilfælde ikke anvendelse.

5.2.14.3 Reklamationspligten ved mangler

En reklamationspligt indebærer, at køber for at kunne påberåbe sig misligholdelsesbeføjelser er forpligtet til at reklamere over for sælger. Dette indebærer at give meddelelse til sælger om, at salgsgenstanden lider af en mangel. Se om reklamation nedenfor i afsnit 5.2.16 ff.

³⁹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 74-75.

⁴⁰ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 74

Det er væsentligt at holde sig for øje, at der gælder forskellige frister for reklamation. Sådanne bestemmelser om rettidig reklamation er vedtaget både af hensyn til sælger, men er ligeledes begrundet i hensynet til en effektiv omsætning.

5.2.15 KBL §§ 51-52

5.2.15.1 KBL § 51 - Efterfølgende undersøgelsespligt i handelskøb

KBL § 51 pålægger køber i et *handelskøb* en såkaldt **efterfølgende undersøgelsespligt** af salgsgenstanden, når denne er kommet køberen i hænde.

Den efterfølgende undersøgelsespligt gælder alene for handelskøb, jf. KBL § 51, men det antages at civilkøberen i en vis udstrækning har en tilsvarende pligt.

Der er ikke knyttet en egentlig sanktion til den manglende undersøgelse efter KBL § 51. En manglende undersøgelse kan imidlertid medføre, at køber fortaber retten til at påberåbe sig mangler, der kunne eller burde være opdaget ved en undersøgelse efter KBL § 51, jf. KBL § 52, hvorefter reklamation i handelskøb skal ske straks.

Tidspunktet for undersøgelsespligten efter KBL § 51 afhænger af omstændighederne ved salgsgenstandens levering.⁴¹

Udgangspunktet for undersøgelsespligten er:

- Ved almindelig levering, at undersøgelsen skal foretages ved leveringen.
- Ved et prøveparti, der er stillet til rådighed for køber, at undersøgelsen skal foretages, når køber har fået denne såkaldte udfaldsprøve i hænde.
- Ved forsendelse, at undersøgelsen skal foretages, når salgsgenstanden er stillet til købers rådighed.
- Ved en salgsgenstand, der skal monteres, at undersøgelsen først skal ske, når salgsgenstanden er færdigmonteret. Det vil sige, når den samlede ydelse er stillet til købers rådighed.

⁴¹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 76

5.2.16 KBL § 52 - reklamationspligt

KBL § 52 er hovedreglen om købers reklamationspligt i civil- og handelskøb⁴² og bestemmer, at køber skal reklamere (dvs. give besked) til sælger, hvis salgsgenstanden lider af mangler.

I handelskøb skal der reklameres **straks**, efter at manglen opdages, mens reklamation i civilkøb skal ske **uden ugrundet ophold**, efter manglen er opdaget eller burde være opdaget.

Reklamationen skal indeholde en for sælger tilstrækkelig beskrivelse af manglen, jf. nærmere herom nedenfor.

KBL § 52 indeholder således følgende forpligtelser for køber:

- 1) Køber skal reklamere over en mangel.
- 2) Reklamationen skal ske rettidigt (efter fristerne for hhv. handels- eller civilkøb).
- 3) Herudover skal reklamationen være tilstrækkeligt oplysende for sælger.

5.2.16.1 Rettidig reklamation

Som anført ovenfor under afsnit 5.2.14.3 er reklamationsfristen forskellig alt efter, om der er tale om et handelskøb eller et civilkøb.

I et handelskøb er en rettidig meddelelse **straks**, efter at manglen opdages. Denne del af KBL § 52 hænger sammen med KBL § 51, der pålægger køber i et handelskøb en (efterfølgende) undersøgelsespligt.

En mangel, der **er eller burde være** opdaget ved undersøgelsen, skal herefter meddeles straks over for sælger. KBL §§ 51 og 52 indebærer således, at der skal foretages en undersøgelse på de i afsnit 5.2.15.1 angivne tidspunkter. Hvis køber ikke foretager en undersøgelse af salgsgenstanden på de angivne tidspunkter, og der foreligger mangler, fortabes retten som udgangspunkt til at gøre sådanne mangler, der konstateres efterfølgende, gældende.

Der gælder dog to modifikationer hertil:

⁴² Der gælder, som tidligere anført, andre regler for forbrugerkøb

- 1) Skjulte mangler, dvs. mangler, der ikke burde være opdaget ved en undersøgelse efter KBL § 51 - her fortabes retten til at gøre disse gældende ikke.
- 2) Når det gælder de krav, der stilles til § 51-undersøgelsens nærmere omfang og intensitet, herunder undersøgelsestidspunktet, foretager domstolene en ganske konkret vurdering, hvor der lægges stor vægt på kutymer inden for den enkelte branche samt eventuelt øvrige omstændigheder, herunder eventuelle erfaringer med tidligere leverancer fra samme sælger.

DOM: U 1972.359 H - Tæppedommen⁴³

Sagen omhandlede et køb af et meget stort tæppe, som først blev rullet ud seks dage efter leveringen, hvor det viste sig, at der var mangler ved tæppet. Som udgangspunkt skulle køber iht. KBL § 51 have undersøgt tæppet ved leveringen og reklameret straks over manglen. Dog ansås det ikke for normalt, at en køber, der får leveret et meget stort tæppe, udruller hele tæppet umiddelbart efter leveringen, og idet det først var muligt at konstatere manglen, da tæppet blev rullet ud, anså man reklamationen for rettidig, selvom der var gået seks dage efter levering af tæppet. Eksemplet illustrerer således modifikation 2).

I civilkøb skal meddelelse som nævnt gives *uden ugrundet ophold*.

5.2.16.2 Tilstrækkelig reklamation

Reklamationen skal være tilstrækkeligt oplysende for sælger, hvilket indebærer, at meddelelsen skal indeholde en (tilstrækkelig) præcis beskrivelse af manglen.⁴⁴

En reklamation anses for at være tilstrækkelig, når sælger ud fra købers meddelelse kan vurdere rigtigheden af indsigelsen og herunder kan indstille sig på eventuelle misligholdelsesbeføjelser fra køber.

5.2.16.3 Neutral og specificeret reklamation

⁴³ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 78f.

⁴⁴ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 77.

Der skelnes mellem **neutral og specificeret reklamation**. I begge tilfælde skal meddelelsen være tilstrækkelig som angivet ovenfor i afsnit 5.2.16.2.

En neutral reklamation er f.eks. alene en besked om, at der foreligger en mangel ved salgsgenstanden, og at køber i den anledning eventuelt vil rejse et eller andet krav, mens en specificeret reklamation tillige indeholder en angivelse af hvilke misligholdelsesbeføjelser, som køber vil tage i brug.

KBL § 52 kræver i udgangspunktet alene, at der gives en neutral reklamation. Dog følger det af KBL § 52, stk. 2, at der skal gives en specificeret reklamation, hvis køber vil hæve eller kræve omlevering.⁴⁵

5.2.17 KBL § 53 - Sælgers svig

KBL § 53 finder anvendelse, når sælger har handlet svigagtigt, f.eks. ved at fortie oplysninger om mangler ved salgsgenstanden. Køber fortaber i et sådant tilfælde ikke sin ret til at gøre mangler gældende, og bestemmelsen sikrer således køber mod **svig** fra sælgers side.

Ifølge bestemmelsen fortabes retten til at påberåbe sig mangler ikke, når følgende betingelser er opfyldt:

- 1) Sælger handler **svigagtigt** eller har gjort sig skyldig i **grov uagtsomhed**, og
- 2) dette medfører betydelig skade for køber.

Betingelserne er kumulative og skal således begge være opfyldt. Bestemmelsen omfatter bl.a. tilfælde, hvor sælger skjuler mangler ved salgsgenstanden eller ikke oplyser køber om mangler ved salgsgenstanden, som sælgeren burde oplyse om.

5.2.18 KBL § 54 - Den absolutte reklamationsfrist

KBL § 54 angiver **den absolutte reklamationsfrist**. Det vil sige dét tidspunkt, hvor en køber senest kan gøre en mangel gældende over for sælger.

Fristen er på 2 år og medfører, at det herefter ikke længere er muligt at reklamere over mangler ved salgsgenstanden. Dette gælder uanset, om manglen først opdages senere end 2 år efter købet. Køber er med andre ord afskåret fra at gøre

⁴⁵ Jf. nærmere i afsnittene om misligholdelsesbeføjelser

misligholdelsesbeføjelser gældende efter udløbet af den 2-årige absolutte reklamationsfrist.

KBL § 54 dækker de tilfælde, hvor der er en skjult mangel, og manglen derfor først opdages sent.

Den absolutte reklamationsfrist løber fra tidspunktet for salgsgenstandens overgivelse til køber og fortolkes restriktivt. Det indebærer, at uanset hvor alvorlig en mangel, der er tale om, er det ikke muligt at reklamere, efter der er forløbet 2 år.

Der gælder tre undtagelser til den 2-årige absolutte frist for reklamation:

- 1) Hvis sælger har givet en udtrykkelig garanti, der gælder i mere end 2 år. KBL § 54 er deklatorisk og viger derfor for en aftale, jf. lovens § 1, stk. 1. Hvis sælger har garanteret en holdbarhed i 3 år, kan mangler over holdbarheden således gøres gældende i 3 år og afskæres ikke af den 2-årige frist i KBL § 54. Det er et krav, at garantien f.eks. angår holdbarheden for at kunne fravige den 2-årige absolutte reklamationsfrist i KBL § 54.⁴⁶
- 2) Hvis en garanti følger af sædvane eller kutyme. Det følger af KBL § 1, stk. 1, at sædvaner går forud for loven. Hvis det inden for en bestemt branche er sædvanligt, at en køber bevarer sin reklamationsret i en længere periode end den absolutte reklamationsfrist på 2 år, jf. KBL § 54, gælder denne længere sædvanebaserede reklamationsperiode.⁴⁷
- 3) Hvis sælger handler svigagtigt. Tilsvarende antages at gælde, såfremt sælger handler i strid med almindelig hæderlighed, jf. i det hele KBL § 54, stk. 1.⁴⁸

Se endvidere KBL § 54, stk. 2-4, hvori er indeholdt yderligere undtagelser til 2-års fristen, som ikke omtales i nærværende fremstilling.

⁴⁶ Se herved dommen U 1960.1048 H, jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 84, om salg af kunstmalerier

⁴⁷ Se herved dommen U 1999.343 Ø, jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 84, om marinemotorer

⁴⁸ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 85.

5.2.19 Retlige mangler (vanhjemmel)⁴⁹

Hvis køberen ikke får den fulde ejendomsret til salgsgenstanden, foreligger der en **retlig mangel**, også kaldet **vanhjemmel**. En retlig mangel kan foreligge helt eller delvis, og der sondres mellem fuldstændig og partiel vanhjemmel.

Ved **fuldstændig vanhjemmel** opnår køberen ikke ejendomsret til salgsgenstanden, da sælger ikke selv har ejendomsretten til salgsgenstanden. En sådan situation foreligger f.eks., hvis salgsgenstanden er stjålet.

Partiel/delvis vanhjemmel foreligger, når en tredjemand har en begrænset ret til salgsgenstanden. I sådanne tilfælde opnår køber egentlig ejendomsret over salgsgenstanden, men ejendomsretten er begrænset af tredjemands delvise ret over salgsgenstanden. En tredjemand kan f.eks. have **pant** i salgsgenstanden.

Misligholdelsesbeføjelser i tilfælde af vanhjemmel følger af KBL § 59, hvor der blandt andet opereres med et **objektivt ansvar**, jf. nærmere i afsnit 7.4.2.5.

5.3 KØBERS YDELSE

Købers ydelse består primært i at betale købesummen til sælger. Heri ligger, at køber skal:

- 1) betale den **rette pengesum**,
- 2) betale **rettidigt**, dvs. at betalingen skal ske på **rette sted** og til **rette tid**, og
- 3) træffe de nødvendige foranstaltninger til at sikre rettidig betaling.

Derudover skal køber opfylde sin loyalitetspligt og øvrige biforpligtelser.

Som tidligere beskrevet, går parternes aftale og eventuelle sædvaner forud for KBL's bestemmelser, når det skal fastlægges, hvorledes købers ydelse skal præsteres.

Ved fastlæggelse af ydelsen må følgende teknik igen benyttes:

- 1) Hvad er parterne blevet enige om ved aftale?
- 2) Hvad gælder sædvanligvis mellem parterne (sædvaner) eller lignende handlende?
- 3) Hvis 1) og 2) ikke kan fastslå købekontraktens indhold, må man til sidst udfylde aftalen med KBL eller obligationsrettens deklaratoriske regler.

⁴⁹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 88

Hvis parterne f.eks. ikke har aftalt de nærmere forhold vedrørende købesummen, og andet ikke følger af sædvane eller handelsbrug, må KBL's regler udfylde denne del af aftalen.

5.3.1 KBL § 5 – Købesummen (civil- og handelskøb)⁵⁰

Hvis parterne ikke har aftalt noget omkring købesummen, og andet ikke følger af sædvane eller handelsbrug, må købesummens størrelse fastlægges efter KBL § 5.

Herefter skal en køber betale den pris, som sælgeren kræver, medmindre prisen er ubillig (dvs. urimelig). Bevisbyrden for, at prisen er urimelig, påhviler køber.

5.3.1.1 KBL § 6 - supplement til KBL § 5 for handelskøb⁵¹

I *handelskøb* gælder KBL § 6 for så vidt angår købesummen som et supplement til KBL § 5.

Det følger af KBL § 6, at hvis køber modtager en regning (dvs. en faktura eller nota), skal en køber i handelskøb reklamere *straks*, såfremt køber vil gøre indsigelse over størrelsen af købesummen.

Der gælder to modifikationer til dette udgangspunkt:

- 1) Hvis en anden pris er aftalt, eller
- 2) Hvis prisen er *åbenbart* urimelig.

Køber har bevisbyrden for, at prisen er åbenbart urimelig, eller at en anden pris er aftalt.

5.3.2 KBL § 12 - Betalingstiden⁵²

KBL § 12 fastlægger tidspunktet for betalingen, når andet ikke er aftalt eller følger af sædvane. Bestemmelsen indebærer, at betalingen skal ske efter påkrav. Et påkrav er en ordre eller påmindelse til køberen om, at betalingen skal ske.

⁵⁰ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 91

⁵¹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 91

⁵² Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 92

Køber er således forpligtet til at betale, når sælger har afgivet påkrav om betaling af købesummen.

5.3.3 Kreditrente

Det kan forekomme, at sælger giver køber **henstand** med betalingen, dvs. at sælger giver køber lov til at betale på et senere tidspunkt end ved sælgers levering af salgsgenstanden. Når der ydes betaling på kredit, aftales det ofte, at sælger modtager en **kreditrente** frem til, at betalingen sker.

En kreditrente skal være aftalt udtrykkeligt eller følge klart af sædvane eller handelsbrug.

5.3.4 Betalingsstedet

Betalingsstedet er ikke reguleret i KBL. I de tilfælde, hvor andet ikke er aftalt eller følger af sædvane, gælder det almindelige princip om, at "**pengeskyld er bringe-skyld**". Herved menes, at den, der skylder et pengebeløb, må komme til den, der har pengene til gode.

Betalingsstedet anses i henhold til princippet i gældsbrevslovens § 3 som sælgers sted.

5.3.5 KBL § 14 - Gensidighed/samtidig udveksling af parternes ydelser

Efter KBL § 14 gælder et princip i både civil-, handels- og forbrugerkøb om **samtidig**, hvilket indebærer, at sælger og køber skal udveksle deres ydelser samtidig, hvis der ikke er givet henstand. Køber og sælger er således ikke forpligtede til at levere deres respektive ydelser, hvis de ikke samtidig får modydelserne.

Der gælder enkelte modifikationer til princippet om samtidighed. Disse angår tilfælde, hvor det ikke er fysisk muligt at foretage en samtidig udveksling af ydelserne, herunder særligt ved **forsendelseskøb**. Ved forsendelseskøb efter KBL § 10 er sælger forpligtet til at afsende salgsgenstanden, inden købesummen modtages, jf. KBL § 15. Sælger kan dog hindre selve overgivelsen af salgsgenstanden til køber, indtil betaling af købesummen er sket.

6. RISIKOENS OVERGANG

6.1 INDLEDNING

Før, under og efter en købsaftales indgåelse er der risiko for, at salgsgenstanden beskadiges eller går til grunde. Dette rejser flere spørgsmål, bl.a. om sælger kan kræve købesummen betalt i et sådant tilfælde, eller hvorvidt køber kan kræve en ny levering.

De nævnte tilfælde reguleres efter reglerne om risikoens overgang, og de kan medføre, at sælger ikke kan kræve købesummen betalt, selvom han har forsøgt at levere, eller at køber må finde sig i at betale købesummen uden at få salgsgenstanden leveret.

Hovedreglen for tidspunktet for risikoens overgang følger af KBL § 17, som vedrører den såkaldte **vederlagsrisiko**.⁵³ KBL § 17 er deklaratorisk, og parterne kan således selv aftale, hvornår risikoovergangen sker, jf. KBL § 1, stk. 1.

6.2 KBL'S § 17, STK. 1

6.2.1 Overgangstidspunktet - Levering

Efter KBL § 17, stk. 1 bærer sælgeren faren ("vederlagsrisikoen") for salgsgenstandens **hændelige undergang eller forringelse**, indtil levering har fundet sted.

Hvornår levering finder sted, følger af KBL §§ 9-11, der sondrer mellem:

- 1) Afhentningskøb (§ 9), hvor levering sker ved købers afhentning på sælgers forretningssted.
- 2) Forsendelseskøb (§ 10), hvor levering sker ved overgivelse til selvstændig fragtfører med henblik på levering til køber.
- 3) Udbringningskøb (§ 11), hvor sælger selv skal levere til køber, som er inden for sælgers normale leveringsområde.

For yderligere gennemgang af KBL §§ 9-10 henvises til afsnit 5.2.3-5.2.5.

6.2.2 "Hændelig undergang eller forringelse"

Hændelig undergang eller forringelse betyder enhver begivenhed, hvor salgsgenstanden går til grunde eller forringes, uden at sådanne forhold skyldes købsaftalens parter eller andre, som aftaleparterne hæfter for.

⁵³ Jf. Lookofsky, Joseph og Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 95 ff.

6.2.3 KBL § 17, stk. 2⁵⁴

I specieskøb overgår risikoen allerede til køberen ved begyndelsen af det tidsrum, hvori denne kan afhente salgsgenstanden hos sælger, jf. KBL § 17, stk. 2.

Reglen gælder alene i civil- og handelskøb, jf. KBL § 1 a, stk. 3. Reglen finder også anvendelse, hvor der er sket koncentration, dvs. hvor sælgerens forpligtelse har undergået en forandring fra en genus- til en speciesforpligtelse, f.eks. hvis parterne har aftalt, at der skal ske en udskillelse af bestemte varer til køberen. Sælgerens ensidige udskillelse af bestemte genstande til køberen bevirker ikke, at der er sket koncentration. Dette betyder, at sælgeren altså ikke ensidigt kan fremkalde risikoovergang iht. bestemmelsen.

6.2.4 Fordringshavermora

Hvis køber forsømmer sin pligt til rettidigt at afhente salgsgenstanden, indtræder der **fordringshavermora**, jf. KBL § 33-37. En af virkningerne heraf er, at risikoen går over, før der er sket levering (risikoen går over på det aftalte afhentningstidspunkt). Dette gælder, når der er tale om specieskøb. Det gælder endvidere også for genuskøb, hvor købsgenstanden er udskilt (f.eks. ved mærkning). I dette tilfælde vil sælgers ensidige udskillelse være tilstrækkelig. Se mere om fordringshavermora under afsnit 8.6.

6.2.5 KBL §§ 57 og 58⁵⁵

Hvis køber hæver en købsaftale, skal denne levere salgsgenstanden tilbage i væsentligt samme stand og mængde, som salgsgenstanden blev leveret af sælger, jf. KBL § 57, men hvis salgsgenstanden er gået til grunde eller er forandret som følge af en hændelig begivenhed, bærer sælger risikoen herfor, jf. KBL § 58, hvorefter sælger altså bærer risikoen, uanset at levering allerede er sket.

⁵⁴ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 102

⁵⁵ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 103

7. RETSFØLGER AF SÆLGERS MISLIGHOLDELSE

7.1 INDLEDNING

Når en gyldig købsaftale misligholdes, kan der indtræde forskellige retsfølger. Misligholdelse kan udvises af både køber og sælger og i visse situationer af begge samtidig.

En misligholdelse fra sælgers side kan ske i forhold til dennes forpligtelser til at levere en kontraktmæssig ydelse i overensstemmelse med aftalen, f.eks. ved at sælgers ydelse er forsinket eller udebliver, eller ved at der foreligger en faktisk eller retlig mangel ved salgsgenstanden.⁵⁶

Købers misligholdelsesbeføjelser kan inddeles i en række kategorier, herunder naturalopfyldelse (afsnit 7.2), hævebeføjelsen (afsnit 7.3) og økonomisk kompensation (afsnit 7.4).

Fælles gælder, at den, som påberåber sig misligholdelsesbeføjelser, også bærer risikoen for, at der foreligger en misligholdelse, som berettiger til brug af misligholdelsesbeføjelserne.

Det er muligt, at der er situationer, hvor køberen kan vælge mellem flere misligholdelsesbeføjelser. Dette er eksempelvis muligt for køberen ved både at ophæve aftalen og få økonomisk kompensation. Nogle beføjelser udelukker dog også hinanden, da køberen ikke både kan kræve aftalen opfyldt (naturalopfyldelse) og ophævelse af aftalen (hævebeføjelsen).

Ovennævnte udgangspunkt kaldes **standpunktrisikoen**, idet den aftalepart, som påberåber sig misligholdelse, derved påtager sig risikoen for, at der rent faktisk er indtrådt misligholdelse. Hvis dette ikke er tilfældet, kan den aftalepart, der uberettiget påberåber sig misligholdelse, selv risikere at være i misligholdelse, f.eks. ved (uberettiget) at tilbageholde købesummen eller lignende. Den anden part kan derefter gøre misligholdelsesbeføjelser gældende over for den aftalepart, som påberåbte misligholdelsen, der nu selv er i misligholdelse.

⁵⁶ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 105

7.2 NATURALOPFYLDELSE

Naturalopfyldelse betyder gennemtvungelse/opfyldelse af parternes aftale.

7.2.1 Forsinkelse

Sælgers forsinkelse er reguleret i KBL §§ 21-27. Som tidligere nævnt omfatter reglerne såvel forsinkelse som en fuldstændig udeblivelse med salgsgenstanden. Reglerne finder kun anvendelse, når forsinkelsen ikke skyldes købers forhold eller hændelige begivenheder, som køber bærer risikoen for, jf. KBL § 21, stk. 1.

Hvis der kræves naturalopfyldelse, må sælger trods forsinkelsen levere den aftalte salgsgenstand, jf. KBL § 21, stk. 1. Ligesom køberen ikke samtidig kan ophæve aftalen.

Pligten til naturalopfyldelse er dog underlagt nogle begrænsninger.

7.2.1.1 Umulighed

Foreligger der **umulighed**, kan køber selvsagt ikke forlange naturalopfyldelse. Dette gælder, uanset om umuligheden kan bebrejdes sælger. Hvis umuligheden alene er forbigående, kan der dog kræves naturalopfyldelse, når der ikke længere foreligger umulighed.

Umulighed kan forekomme i såvel genus- som specieskøb. Umulighed kan bl.a. bestå i, at en speciesgenstand går til grunde, eller at der er fysiske eller retlige begrænsninger i muligheden for at skaffe en genusgenstand.

Selvom levering ikke er en umulighed, kan der være omstændigheder, hvorefter sælger alligevel bliver fritaget for naturalopfyldelse, eksempelvis hvis den pågældende genstand er steget uforholdsmæssigt meget i pris.

Det er uklart, hvor grænsen for denne fritagelse fra pligten til naturalopfyldelse går, men ifølge teorien antages det at være, hvor en naturalopfyldelse vil være væsentligt dyrere end at erstatte købers opfyldelsesinteresse i penge. Naturalopfyldelse kan heller ikke kræves, når erstatning er udelukket i henhold til KBL § 24 (se nedenfor under afsnit 7.4.1.2).⁵⁷

⁵⁷ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 108

7.2.1.2 Købers forpligtelser

Ved krav om naturalopfyldelse, som skyldes sælgers forsinkelse, pålægges køber en **tabsbegrænsningspligt**. Manglende iagttagelse af tabsbegrænsningspligten kan medføre, at køberen helt eller delvist fortaber retten til at kræve naturalopfyldelse.

Køber har endvidere pligt til inden for rimelig tid at meddele sælger, at der kræves naturalopfyldelse, jf. KBL § 26, 3. pkt. Meddelelsen skal dog ske uden ugrundet ophold, hvis køber modtager en forespørgsel herom fra sælger, jf. KBL § 26, 1. pkt. Hvis disse frister ikke iagttages, fortabes retten til naturalopfyldelse, jf. KBL § 26, 2. pkt.

7.2.2 Mangler ved salgsgenstanden

Misligholdelsesbeføjelser i anledning af mangler ved salgsgenstanden reguleres i KBL §§ 42-54.

Køber kan i anledning af mangler ved købsgenstanden kræve naturalopfyldelse (omlevering), forudsat manglen ikke anses for uvæsentlig, jf. KBL § 43, stk. 1- 2 (om genuskøb). Der kan dog som udgangspunkt ikke ske naturalopfyldelse ved specieskøb, men der kan i visse tilfælde i stedet være en begrænset adgang til at kræve afhjælpning.⁵⁸

De nævnte regler tager primært sigte på faktiske mangler, men kan i vid udstrækning anvendes analogt ved retlige mangler.⁵⁹

Kravet om naturalopfyldelse gennemføres først og fremmest ved at kræve omlevering, mens køber som udgangspunkt ikke kan *kræve*, at sælger afhjælper manglen.⁶⁰

7.2.2.1 Købers forpligtelser i forhold til reklamation

Foreligger der en mangel, skal køber, såfremt han vil **påberåbe sig manglen**, give sælger meddelelse herom *straks*, hvis der er tale om et handelskøb, og *uden ugrundet ophold*, hvis der er tale om civilkøb, idet køber ellers fortaber retten til at gøre manglen gældende, jf. KBL § 52, stk. 1.

⁵⁸ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 109

⁵⁹Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 111

⁶⁰ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 110-111

Hvis køber vil **kræve naturalopfyldelse/omlevering**, skal køber give meddelelse herom uden ugrundet ophold, jf. KBL § 52, stk. 2.

7.3 HÆVEBEFØJELSEN

Hævebeføjelsen er kendetegnet ved, at parternes forpligtelser i henhold til en gyldig købsaftale falder bort, og eventuelt leverede ydelser føres tilbage.

7.3.1 Forsinkelse

Sælgers forsinkelse er reguleret i KBL §§ 21-27.

KBL § 21, stk. 1 hjemler købers ret til at hæve købet ved forsinkelse, medmindre forsinkelsen er **uvæsentlig**. Sidstnævnte undtagelse gælder dog ikke, hvis køber havde betinget sig opfyldelse **nøjagtig til bestemt tid** (et såkaldt **fixkøb**), jf. KBL § 21, stk. 2.

Om en forsinkelse er **væsentlig**, afhænger af, hvor stor betydning forsinkelsen konkret har for køber, og hvorvidt sælger var bekendt hermed. Der er derfor krav om, at forsinkelsen ikke har uvæsentlig eller mindre betydning for køberen. Såfremt forsinkelsen opfylder kravet, skal forsinkelsen fortsat anses for uvæsentlig, hvis forsinkelsen af sælgeren måtte forudsættes at være af uvæsentlig betydning for køberen.⁶¹

I handelskøb anses enhver forsinkelse for væsentlig, jf. KBL § 21, stk. 3.

Skal der **leveres successivt** (løbende) efter aftale, kan købsaftalen som udgangspunkt alene ophæves for så vidt angår den enkelte forsinkede levering, jf. KBL § 22, 1. pkt.

Dette udgangspunkt modificeres dog, jf. KBL § 22, 2. pkt., hvis

- 1) det må forventes, at fremtidige leveringer ligeledes vil forsinkes (såkaldt anticiperet misligholdelse), eller
- 2) den enkelte forsinkede levering har væsentlig betydning for den samlede levering.

7.3.1.1 Reklamation ved forsinkelse

Hvis levering har fundet sted, men var forsinket, skal forsinkelsen gøres gældende **straks** i handelskøb og **uden ugrundet ophold** i civilkøb, hvis køber ønsker at **påberåbe**

⁶¹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 114

sig en forsinkelse, da retten ellers kan bortfalde jf. KBL § 27, 1. og 2. pkt. Hvis køber ønsker at **hæve** købet, skal dette meddeles sælger **uden ugrundet ophold**, jf. KBL § 27, 3. pkt. (kravet om specifik reklamation).

7.3.2 Mangler ved genstanden

Mangler ved salgsgenstanden er reguleret i KBL §§ 42-54.

Køber kan hæve købet, hvis der er **væsentlige mangler** ved salgsgenstanden, jf. KBL §§ 42 og 43 (hhv. species- og genuskøb). Om en mangel er væsentlig beror på en konkret vurdering af selve manglen og betydningen heraf for den konkrete køber. I bedømmelsen af manglens væsentlighed ser man på, hvorvidt manglen har væsentlig betydning for køber og om sælger måtte indse dette.

Til at vurdere, hvorvidt en mangel er væsentlig inddrages en lang række faktorer, hvoraf en af de vigtigste er en proportionalitet. Det er hensynet til at retsfølgen (ophævelse) bør være passende til retsbruddet (misligholdelsen).⁶²

Hvis sælger handler svigagtigt kræves dog ikke væsentlighed for at ophæve købet, jf. KBL §§ 42, stk. 1, 2. pkt., og 43, stk. 2. I genuskøb fordres der heller ikke væsentlighed, hvis sælger har kendt manglen på et sådant tidspunkt, at han uden urimelig opofrelse havde kunnet skaffe en mangelfri genstand, jf. KBL 43, stk. 2.

Det er vigtigt at holde sig for øje, at parterne som følge af aftalefriheden selv kan aftale i hvilke situationer, der foreligger væsentlighed, herunder også om ophævelse overhovedet kræver væsentlighed.

7.3.2.1 Afhjælpningsret⁶³

I visse tilfælde kan sælger afværge en ophævelse af købsaftalen ved at afhjælpe manglen, jf. KBL § 49.

En sådan adgang kan dog (i hvert fald i handelskøb) kun anvendes, indtil det aftalte leveringstidspunkt er indtrådt. Det er endvidere et krav for afhjælpningsretten, at køber ikke åbenbart bliver påført omkostninger eller ulemper som følge af afhjælpningen.

⁶² Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 123

⁶³ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 126-127

Afhjælpning afskærer imidlertid ikke en eventuel ret til at kræve erstatning, jf. KBL § 49, stk. 2.

7.3.2.2 Reklamation ved mangler

Hvis der foreligger en mangel, skal en køber i et handelskøb straks give sælger meddelelse, hvis han vil påberåbe sig manglen (og uden ugrundet ophold i civilkøb), da køber i modsat fald kan fortabe retten til at gøre manglen gældende, jf. KBL § 52, stk. 1.

Endvidere skal køber give meddelelse uden ugrundet ophold, hvis køber ønsker at ophæve købet, jf. KBL § 52, stk. 2.

7.3.3 Retsvirkninger af købers ophævelse⁶⁴

Den vigtigste retsvirkning af en ophævelse af købsaftalen er, at parterne fritages fra at opfylde deres forpligtelser i forhold til aftalen. Hvis en ydelse allerede er leveret, må den føres tilbage. Som udgangspunkt kan køber kun kræve den fulde købesum tilbage, såfremt køber kan tilbagelevere salgsgenstanden i samme stand og mængde, som den blev modtaget jf. KBL § 57, stk. 1. Der gælder dog i henhold til KBL § 58 tre undtagelser hertil, nemlig såfremt salgsgenstandens forringelse/undergang ikke skyldes køberen, men i stedet skyldes:

- 1) en hændelig begivenhed,
- 2) genstandens egen beskaffenhed, eller
- 3) købers nødvendige/rimelige foranstaltninger til undersøgelse eller brug af det købte.

Indtil tilbageleveringen er køber pligtig til at drage omsorg for salgsgenstanden, hvilket kan ske for sælgers regning, jf. KBL § 55 (og § 56 for så vidt angår forsendelseskøb).

7.4 ØKONOMISK KOMPENSATION

Økonomisk kompensation i form af **forholdsmæssigt afslag** eller **erstatning** har til formål at stille parterne, som om købsaftalen enten var blevet opfyldt korrekt, eller som

⁶⁴ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 129-130

om købsaftalen aldrig var indgået. Den økonomiske compensation komplementerer den ikke-økonomiske compensation.

I tilfælde af væsentlig misligholdelse vil køber ofte både kunne ophæve købet og forlange erstatning for det af ham lidte tab. Også når købet fastholdes, vil køber – forudsat det fornødne ansvarsgrundlag er til stede – kunne kræve erstatning for det af ham lidte tab på grund af sælgerens forsinkelse.

Økonomisk compensation kan ske både som et forholdsmæssigt afslag og som erstatning. Den afgørende forskel mellem forholdsmæssigt afslag og erstatning er, at erstatning kræver et **ansvarsgrundlag**, mens et forholdsmæssigt afslag alene fordrer, at der er en **værdiforringende mangel** ved salgsgenstanden.

Forholdsmæssigt afslag kræver dog tillige, at køber **fastholder købet**, ligesom det - som hovedregel - kun vil være relevant i tilfælde af sælgerens mangelfulde levering (da der ellers ikke foreligger en værdiforringende mangel).⁶⁵

Er betingelserne for såvel forholdsmæssigt afslag som erstatning til stede, da vil køber kunne vælge den mest fordelsagtige opgørelsesmetode.⁶⁶

7.4.1 Erstatning i medfør af forsinkelse

Uanset om forsinkelsen foranlediger, at der kræves naturalopfyldelse eller ophævelse af købsaftalen, kan køber kræve erstatning - naturligvis forudsat at der foreligger et ansvarsgrundlag. Ansvarsgrundlaget i købeforhold vurderes som udgangspunkt efter den **almindelige culperegulering**. Der gælder dog visse modifikationer hertil.⁶⁷

7.4.1.1 Forsinkelse ved specieskøb

Ved specieskøb er ansvarsgrundlaget **culpa med omvendt bevisbyrde**, dvs. at sælger skal bevise, at forsinkelsen ikke kan tilregnes culpøs adfærd fra hans side, jf. KBL § 23. Den culpøse adfærd kan foreligge enten hos sælger personligt eller andre, som sælgeren hæfter for.

⁶⁵ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 132

⁶⁶ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 132

⁶⁷ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 132 ff.

Sælger må således som hovedregel betale erstatning, medmindre sælger beviser, at forsinkelsen skyldtes en hændelig begivenhed eller en leveringshindring, som ikke kan tilregnes sælgers forhold.⁶⁸

Da KBL's bestemmelser som nævnt er deklatoriske, kan parterne dog have aftalt andet.

7.4.1.2 Forsinkelse ved genuskøb

Ved genuskøb er sælger pålagt et objektiveret ansvar, idet sælger skal svare erstatning, uanset om forsinkelsen kan tilskrives ham eller ej, jf. KBL § 24.

Årsagen til det strenge ansvarsgrundlag skal findes i det forhold, at der som udgangspunkt altid vil være mulighed for, at sælger kan skaffe en genstand andet steds fra til at opfylde parternes aftale, hvorved sælger således kan undgå forsinkelse.⁶⁹

Der gælder imidlertid en række undtagelser til det objektiverede ansvar. I henhold til KBL § 24 skal sælger svare erstatning, medmindre sælger:

"(...) har forbeholdt sig fritagelse derfor, eller muligheden af at opfylde aftalen må anses for udelukket ved omstændigheder, der ikke er af sådan beskaffenhed, at sælgeren ved køkets afslutning burde have taget dem i betragtning, såsom ved hændelig undergang af alle genstande af den art eller det parti, købet angår, ved krig, indførselsforbud eller lignende"

Har sælger således ikke forbeholdt sig fritagelse, må sælger betale erstatning, medmindre:

- sælger kan bevise, at der foreligger umulighed, og
- umuligheden ikke ved køkets afslutning var påregnelig for sælger.

Pengemangel anses ikke for en umulighedsgrund, men voldsomme prisstigninger kan være en umulighedsgrund, såfremt de er ekstraordinært store og samtidigt upåregnelige.⁷⁰

⁶⁸ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 135

⁶⁹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 135 f.

⁷⁰ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2019), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 138 f.

DOM: U.1928.796 Ø - Hundegræsset

Sagen vedrørte køb af 15.000 kg hundegræs (græsart til landbrug). Da høsten slog fejl over hele landet, kunne sælger ikke levere den aftalte mængde hundegræs, og det var ikke muligt at indkøbe hundegræs andetsteds fra til opfyldelse af købsaftalen. På trods af, at der forelå faktisk umulighed, blev den ikke klassificeret som upåregnelig for sælger, der måtte påregne, at høsten kunne slå fejl. Sælger skulle herefter svare erstatning i henhold til KBL § 24.

7.4.2 Erstatning eller forholdsmæssigt afslag pga. mangler

Hvis der kræves naturalopfyldelse, kan køber (under visse betingelser) kræve enten forholdsmæssigt afslag eller erstatning, mens køber ved ophævelse af købsaftalen alene har mulighed for at kræve erstatning.

7.4.2.1 Forholdsmæssigt afslag

Hvis aftalen fastholdes, kan køber i henhold til KBL §§ 42, stk. 1, og 43, stk. 1, kræve forholdsmæssigt afslag, hvis værdien af salgsgenstanden ikke svarer til det aftalte.

Ved forholdsmæssigt afslag kræves der ikke (i modsætning til ved erstatning), at der foreligger et ansvarsgrundlag. Det eneste krav for at få et forholdsmæssigt afslag er, at manglen er værdiforringende og ikke er af ren bagatelagtig karakter.

Afslaget bliver proportionalt med den **værdiforringende mangel**. Det vil sige, at en mangel, som medfører at genstandens værdi reduceres med 25% medfører, at købsprisen tilsvarende skal reduceres med 25%.

I praksis beregnes det forholdsmæssige afslag dog ofte skønsmæssigt, herunder f.eks. svarende til de omkostninger, der er forbundet med en udbedring af manglen.

7.4.2.2 Erstatning

Erstatning for mangler forudsætter som nævnt ud over selve misligholdelsen, at der foreligger et ansvarsgrundlag. For så vidt angår ansvarsgrundlaget ved mangler må man ligesom ved erstatning i forbindelse med forsinkelse sondre mellem genus- og speciesgenstande.

7.4.2.3 Erstatning ved mangler i forbindelse med genuskøb

Efter KBL § 43, stk. 3 er der **objektivt ansvar** for sælger i genuskøb, dvs. at sælger skal svare erstatning, uanset om manglen kan tilregnes sælgerens forhold eller ej.

7.4.2.4 Erstatning ved mangler i forbindelse med specieskøb

I henhold til KBL § 42, stk. 2 kan en køber ved mangler i specieskøb alene kræve erstatning, såfremt:

- sælger har garanteret specifikke egenskaber ved salgsgenstanden, som ikke er til stede,
- manglen er opstået efter køkets indgåelse og er forårsaget af sælgers culpøse adfærd, eller
- sælger har handlet svigagtigt.

Det i KBL § 42, stk. 2 angivne ansvarsgrundlag er imidlertid blevet udvidet i praksis, bl.a. derved, at sælger også kan ifalde erstatningsansvar, når han udviser culpa - hvad enten han udviser culpa før eller under købsaftalens indgåelse, eller når han handler i strid med almindelig hæderlighed. Endvidere ses der oftere og oftere sager, hvor speciessælgeren ifalder et ansvar, fordi man finder, at der foreligger en slags stiltiende garanti.⁷¹

7.4.2.5 Retlige mangler

Lider en salgsgenstand af retlige mangler, f.eks. hvis sælger ikke har ejendomsretten til genstanden (fuldstændig vanhjemmel), eller hvor der er uoplyst pant i salgsgenstanden (partiel vanhjemmel), er køber erstatningsansvarlig på objektivet grundlag såvel i genus- som specieskøb, jf. henholdsvis KBL § 59 og analogien heraf. Der gælder ikke umiddelbart andre begrænsninger i ansvaret end købers faktiske kendskab til den retlige mangel, jf.

⁷¹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 145-146

KBL § 59, 2. pkt.⁷²

7.4.3 Erstatningens udmåling

Ved erstatningens udmåling sondres i køberetlige forhold mellem erstatning efter **den positive opfyldelsesinteresse** eller **den negative kontraktinteresse**.

Krav om erstatning kræver under alle omstændigheder, at køber kan dokumentere et **økonomisk tab**.⁷³ Der skal desuden foreligge **kausalitet** (årsagsforbindelse) og **adækvans** (påregnelighed) mellem tabet og den erstatningspådragende begivenhed.⁷⁴ Køber skal som nævnt ligeledes have opfyldt sin **tabsbegrænsningspligt** for at kunne kræve (fuld) erstatning.⁷⁵

7.4.3.1 Positiv opfyldelsesinteresse

Erstatning efter positiv opfyldelsesinteresse indebærer, at køber stilles, som om aftalen var blevet opfyldt korrekt af sælger. Positiv opfyldelsesinteresse kan kræves både, hvis køber kræver naturalopfyldelse, eller hvis køber ophæver købsaftalen.

Uanset at det er op til den forurettede at bevise sit tab, da indeholder KBL § 25 to formodningsregler, der kan bruges til beregning af købers erstatning, hvor købet ophæves på grund af sælgers forsinkelse. KBL § 25 kan også anvendes ved ophævelse pga. mangler, jf. KBL § 45.⁷⁶

Kan køber kræve erstatning i henhold til KBL §§ 23, 24, 42 eller 43, kan tabet opgøres som forskellen mellem den aftalte købesum og markedsprisen for en tilsvarende vare på leveringstiden, medmindre at der kan bevises et større tab, jf. KBL § 25, 1. pkt. Det er ikke en forudsætning for at kræve erstatning for prisdifferencen, at køber rent faktisk foretager dækningskøb.

Foretager køber et forsvarligt dækningskøb inden for rimelig tid, lægges den ved købet opnåede pris til grund ved beregning af prisforskellen, jf. KBL § 25, 2. pkt. Sker købet

⁷² Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 149-150

⁷³ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 154 og 158-159

⁷⁴ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 154-158

⁷⁵ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 157-158

⁷⁶ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 151 og 154

med henblik på videresalg, kan der både kræves erstatning for den højere købesum og den tabte avance, som køber ville have fået ved videresalg (dog kan erstatningen ikke overstige det faktiske tab).⁷⁷

I praksis beregnes erstatningen ofte skønsmæssigt.

7.4.3.2 Negativ kontraktinteresse

Erstatning efter negativ kontraktinteresse indebærer, at køber skal stilles, som om købsaftalen aldrig var indgået.

Erstatningsudmålingen efter negativ kontraktinteresse kan kun ske, hvis købsaftalen:

- 1) ophæves,
- 2) er ugyldig (aftaleretligt), eller
- 3) ikke kommer i stand pga. sælgers illoyale adfærd (**culpa in contrahendo**).

Dette må ses i lyset af, at det ikke umiddelbart tjener noget formål at beregne erstatning, som om en købsaftale ikke var indgået, hvis købsaftalen rent faktisk opretholdes.

Et krav om erstatning af den negative kontraktsinteresse forudsætter endvidere (ligesom ved den positive opfyldelsesinteresse) en hjemmel, idet et ansvarsgrundlag må være til stede.⁷⁸

Erstatning af den negative kontraktinteresse er ikke reguleret i KBL, men er hjemlet i almindelige obligationsretlige og erstatningsretlige regler.⁷⁹

Ved beregning af den negative kontraktinteresse kan f.eks. medtages omkostninger ved kontraktindgåelse, herunder advokatomkostninger, mødeomkostninger mv., ligesom omkostninger til forberedelse af aftalens opfyldelse kan medtages, herunder f.eks. udgifter til leje af transportmidler og opbevaringsfaciliteter.

Den negative kontraktinteresse vil særligt have betydning for køber, når kontrakten er tabsgivende. I sådanne tilfælde ville der selvsagt ikke være noget tab at kræve erstattet efter den positive opfyldelsesinteresse.

⁷⁷ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 152-153

⁷⁸ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe; "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 160

⁷⁹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe; "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 159 f.

8. RETSFØLGER AF KØBERS MISLIGHOLDELSE

8.1 INDLEDNING

Retsfølgerne af købers misligholdelse svarer i vidt omfang til de ovenfor i afsnit 7 beskrevne retsfølger af sælgers misligholdelse. Retsfølgerne er dog særskilt reguleret og afviger på visse punkter fra det ovenfor beskrevne, idet det i sagens natur er noget andet at misligholde en betalingsforpligtelse end en forpligtelse til at præstere et formuegode.

Overordnet kan der sondres mellem retsfølger, som skyldes misligholdelse i form af enten forsinkelse eller mangler. Købers misligholdelse reguleres i KBL §§ 28 - 32.

8.2 MISLIGHOLDELSENS KARAKTER

8.2.1 Forsinkelse

Misligholdelse fra købers side er oftest begrundet i, at købesummen enten betales for sent eller udebliver (forudsat at dette ikke skyldes sælgers forhold), jf. KBL §§ 28 ff.

Betaler køber kun en del af den aftalte købesum, foreligger der misligholdelse for den resterende del, hvorfor sælger kan vælge enten at påberåbe sig misligholdelse i forhold til dette resterende beløb eller i forhold til det fulde beløb, medmindre sælger bør indse, at køber anser betalingen som fuldstændig. I denne situation er der ikke tale om forsinkelse, men derimod teknisk set en mangel, jf. princippet i KBL § 50.

Forsinkelse omfatter også forsinkelse i form af manglende iagttagelse af foranstaltninger i forhold til købers betalingsforpligtelse.⁸⁰

8.2.2 Mangler

Ud over forsinkelse kan det også forekomme, at købers betaling er behæftet med mangler, f.eks. fordi den sker i en forkert valuta eller til en forkert konto. En sådan misligholdelse er ikke direkte reguleret i KBL, men må behandles efter en analogi af reglerne om forsinkelse af købesummen og reglerne om mangler ved genussælgers ydelser.⁸¹

⁸⁰ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 164

⁸¹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 164-165

8.3 NATURALOPFYLDELSE

Hvis køber er i misligholdelse med betaling af købesummen, kan sælger kræve, at køber betaler i henhold til aftalen eller foretager de nødvendige foranstaltninger for betaling. Sælger kan med andre ord kræve naturalopfyldelse, jf. KBL § 28, stk. 1.

Der gælder nogle enkelte begrænsninger i sælgers ret til naturalopfyldelse, jf. almindelige obligationsretlige grundsætninger. Køber kan således ikke tvinges til at erlægge købesummen, såfremt det er umuligt. Grundet penges generiske karakter vil dette dog kun undtagelsesvist (hvis nogensinde) ske.

Hvis køber er i misligholdelse med betaling af købesummen, og er der endnu ikke sket overdragelse af salgsgenstanden, har sælger en pligt til inden for **rimelig tid** at meddele køber, at han vil kræve naturalopfyldelse, jf. KBL § 31, 3. pkt. Sælger skal desuden efter forespørgsel fra køber **uden ugrundet ophold** meddele, at sælger kræver naturalopfyldelse, jf. KBL § 31, 1. pkt. Hvis sådanne meddelelser ikke afgives rettidigt, fortabes sælgers ret til naturalopfyldelse, jf. KBL § 31, 2. pkt.

8.4 OPHÆVELSE

En ophævelse af købsaftalen fra sælgers side kan under visse betingelser ske både på baggrund af en **aktuel** eller en **anticiperet misligholdelse**.

8.4.1 Ophævelse på baggrund af aktuel misligholdelse

Er købesummen forsinket som beskrevet ovenfor, kan sælger ophæve købsaftalen, forudsat at forsinkelsen er **væsentlig**, jf. KBL § 28, stk. 1, 1.-2. pkt. Om en mangel er væsentlig afhænger af hvilken betydning, som manglen har for sælger, og om hvorvidt køber var vidende om denne betydning. Hvorvidt en mangel er væsentlig beror således på en konkret vurdering.⁸²

DOM: JD.1948.54 - Den stakkels ko

I en aftale om køb af en ko skulle der ske afhentning og betaling af køber den 20. april, men som følge af strenge isforhold kunne køber først afhente og betale for koen den 27.

⁸² Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 166-167

april. På det tidspunkt havde sælger imidlertid solgt koen til anden side. Købers forsinkelse blev under de særlige forhold ikke anset for væsentlig, og sælger havde derfor misligholdt købsaftalen ved at sælge koen til anden side.

I handelskøb anses enhver forsinkelse for væsentlig, jf. KBL § 28, stk. 1, 3. pkt. Parterne kan endvidere med visse begrænsninger aftale, at enhver forsinkelse er væsentlig i købsforholdet.⁸³

Skal levering ske successivt, og skal der betales særskilt for hver enkelt levering, kan sælger ved væsentlig forsinkelse af en enkelt betaling hæve købet for de følgende leveringers vedkommende, medmindre forsinkelsen må antages at være enkeltstående, jf. KBL § 29.

Sælger kan ikke ophæve en købsaftale efter overgivelse af salgsgenstanden, medmindre han har forbeholdt sig ret til ophævelse (ved et gyldigt **ejendomsforbehold**), eller såfremt køber ved overgivelsen har afvist genstanden uberettiget, jf. KBL § 28, stk. 2.

Et gyldigt ejendomsforbehold er taget, såfremt følgende betingelser er opfyldt⁸⁴:

- 1) det er aftalt senest ved overgivelsen af salgsgenstanden,
- 2) det bygger på en klar og udtrykkelig aftale,
- 3) forbeholdet angår specificerede genstande, som kan identificeres hos køber, og
- 4) betalingssummen overstiger 2.000 kr.

Ved forbrugerkøb er det yderligere en betingelse, at der skal være betalt mindst 20 % af købesummen ved overdragelse, jf. kreditaftalelovens § 34.

Overgivelse af salgsgenstanden til en selvstændig fragtfører udelukker ikke en ophævelse af købsaftalen fra sælgers side af, så længe salgsgenstanden endnu ikke er overleveret til køber.

Såfremt købesummen betales for sent, eller køber for sent træffer sådanne foranstaltninger, hvorpå købesummens betaling beror, da må sælger, hvis han vil hæve købet, give køber meddelelse derom, i handelskøb straks og i civilkøb uden ugrundet

⁸³ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 168

⁸⁴ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 169-170

ophold. Undlader sælger dette, fortaber han sin ret til at hæve købet, jf. KBL § 32.

8.4.2 Ophævelse på baggrund af anticiperet misligholdelse

Anticiperet misligholdelse udgør tilfælde, hvor sælger får kendskab til købers manglende betalingsevne, før betalingstiden er inde.⁸⁵

Foruden reglen i KBL § 29 om successiv levering, jf. afsnit 8.4.1 ovenfor, indeholder KBL en række særregler i §§ 39-41 vedrørende anticiperet misligholdelse.

Ifølge KBL § 39, stk. 1, 1. pkt., har sælger en standsningsret, når køber efter køkets afslutning kommer under konkurs eller rekonstruktionsbehandling. Tilsvarende gælder, hvor køber mangler midler til at betale sin gæld, eller køber, hvis denne er handlende, har standset sine betalinger, eller købers formueforhold i øvrigt viser sig at være sådanne, at denne må antages at ville være ude af stand til at betale købesummen, når den forfalder, jf. KBL § 39, stk. 2. Sælger har således ret til at holde salgsgenstanden tilbage, indtil der stilles betryggende sikkerhed for købesummens betaling til forfaldstid. Dette gælder desuagtet en eventuel henstand med betalingen.

Sælger kan herefter hæve købet, såfremt tiden for levering er kommet, og boet eller køber ikke på sælgers opfordring har stillet den nødvendige sikkerhed, jf. KBL § 39, stk. 1, 2. pkt.

8.5 ØKONOMISK KOMPENSATION

Ligesom køber, kan sælger ved købers misligholdelse under visse omstændigheder kræve at blive økonomisk stillet, som om aftalen var opfyldt korrekt, eller alternativt som om købsaftalen aldrig var indgået.

Når sælgeren f.eks. fastholder købet i tilfælde af købers forsinkelse med betaling, kan han i al fald kræve (mora)rente af købesummen i henhold til **renteloven**.⁸⁶ Hertil kommer et eventuelt krav på erstatning for det tab, som renten ikke dækker. KBL stiller ikke et krav om reklamation fra sælger, hvis denne vil kræve økonomisk kompensation (erstatning eller rente). Kravet fortabes dog på lignende vis ved **passivitet**.

⁸⁵ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 171

⁸⁶ I relation til for sen betaling anvendes udtrykket "morarente". Til forskel herfra anvendes "kreditrente" om eventuelt aftalt rente frem til forfaldstid og "procesrente" om rente, fra sælger påbegynder sin retsforfølgning.

8.5.1 Morarente

Hvis betaling af købesummen ikke sker rettidigt, men købet fastholdes, kan der kræves **morarente** fra forfaldsdatoen og frem til, at betaling sker. Dette forudsætter, at forfaldsdagen er aftalt i forvejen, jf. rentelovens § 3, hvilket ofte vil være tilfældet i en købsaftale. Er forfaldsdagen ikke aftalt, kan der kræves rente fra 30 dage efter, at sælger fremsender et betalingskrav. Rentesatsen er 8 % plus **nationalbankens udlånsrente**, jf. rentelovens § 5.

8.5.2 Erstatning ud over rente

Hæver sælger købet ved forsinket betaling, har sælger krav på skadeserstatning, jf. KBL § 30, stk. 1.

Når sælger fastholder købet i tilfælde af forsinket betaling, kan sælger altid kræve (mora)rente. Det følger endvidere af obligationsrettens almindelige ansvarsregel for genusforpligtelser, at sælger også kan kræve erstatning for bevisligt tab, som rentekravet ikke kan dække (opfyldelsesinteressen). Købers erstatningsansvar indtræder under samme betingelser, dvs. med samme ansvarsgrundlag, som hvor sælger hæver købet. Der er tilnærmelsesvist tale om et "objektivt ansvar" som følge af penges generiske karakter, idet der sjældent vil være undskyldelige forhold, jf. KBL § 30, stk. 1, og analogien heraf.⁸⁷

Erstatningen udmåles som udgangspunkt til det beløb, hvormed den aftalte købesum overstiger markedsprisen for lignende genstande på den tid, da forsinkelsen indtrådte, jf. bevisreglen i KBL § 30, stk. 1, 2. pkt.⁸⁸

Hvis sælger inden rimelig tid afhænder salgsgenstanden til anden side, har denne krav på erstatning svarende til en eventuel difference mellem salgsprisen og den med den oprindelige køber aftalte pris, jf. KBL § 30, stk. 2.⁸⁹ Herudover kan også andre tab kræves erstattet, herunder f.eks. advokatombudsninger ved dæknings salg og kurstab, ligesom sælger (hvis købet ophæves) i øvrigt kan vælge at kræve den negative kontraktinteresse

⁸⁷ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 175-176

⁸⁸ Bevisreglen gælder imidlertid kun i mangel af bevis for, at anden skade er lidt, jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 177

⁸⁹ Se herved dommen U 2012.574/1 H, jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 177 om sælgers dæknings salg af grise i anledning af købers betalingsmisligholdelse

og få erstattet udgifter til kontrahering mv., såfremt dette stiller sælger bedre end at kræve erstatning efter positiv opfyldelsesinteresse.⁹⁰

Krav om erstatning fordrer under alle omstændigheder, at sælger ud over ansvarsgrundlaget kan dokumentere et økonomisk tab. De almindelige erstatningsbetingelser om kausalitet (årsagsforbindelse) og adækvans (påregnelighed) mellem tabet og den erstatningspådragende begivenhed skal desuden være opfyldt, ligesom sælger skal have efterlevet kravene om tabsbegrænsningspligt for at kunne kræve (fuld) erstatning.⁹¹

8.6 FORDRINGSHAVERMORA

I visse tilfælde er sælgers opfyldelse af købsaftalen forhindret pga. købers forhold, f.eks. fordi køber ikke afhenter som aftalt eller ikke vil tage imod købsgenstanden. Købers **fordringshavermora** er reguleret i KBL §§ 33-37 og skal sikre, at købers fordringshavermora ikke behandles som misligholdelse, og at købsaftalen derfor så vidt muligt gennemføres på trods af fordringshavermora.

Reglerne om fordringshavermora forudsætter altid, at sælger har forsøgt at levere korrekt i henhold til købsaftalen. Fordringshavermora kan først indtræde fra sælgers frigørelsestidspunkt (det tidligste tidspunkt, hvor sælger er berettiget til at levere).⁹² Ved indtræden af fordringshavermora går risikoen for genstanden over til køber, jf. KBL § 37.

Ved fordringshavermora skal sælger (for købers regning) drage omsorg for købsgenstanden, indtil fordringshavermora ophører, eller sælger benytter sin ret til at hæve ved (væsentlig) forsinkelse af købesummen (jf. KBL § 28), jf. KBL § 33, 1. pkt. Skal genstanden sendes, og er den kommet frem, gælder ovenstående udgangspunkt dog kun, når der er nogen, som på sælgers vegne kan tage salgsgenstanden i sin besiddelse, og dette i øvrigt kan ske uden væsentlig omkostning eller ulempe for sælger, jf. KBL § 33, 2. pkt.

Hvis sælger ikke uden væsentlige omkostninger eller ulempe kan drage omsorg for genstanden, eller tager køber ikke salgsgenstanden til sig inden rimelig tid, efter at han er blevet opfordret hertil, har sælger ret til at sælge salgsgenstanden for købers regning

⁹⁰ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 178-179

⁹¹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 178

⁹² Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 183

efter rimeligt varsel, eller, hvis salg ikke er muligt eller rentabelt, alternativt bortskaffe den, jf. KBL § 34.

Er opbevaring af salgsgenstanden forbundet med ekstraordinære udgifter, eller går genstanden i fordærv, har sælger under visse betingelser ligefrem pligt til at sælge salgsgenstanden, jf. KBL § 35. Sælger kan kræve erstatning for sine omkostninger til opbevaring af salgsgenstanden og kan eventuelt holde købsgenstanden tilbage som sikkerhed for sit krav, jf. KBL § 36.

DOM: U.1969.243 Ø - De små aber

I denne sag havde sælger og køber aftalt, at sidstnævnte skulle afhente to aber, men havde ikke aftalt nogen afhentningstid. Da afhentning ikke skete inden for det tidsrum, som domstolen mente var rimeligt (1 måned), havde sælger været berettiget til at sælge aberne til tredjemand for købers regning og samtidig kræve erstatning for opbevaring, som kunne modregnes i salgssummen.

I sjældne tilfælde kan køber ikke betale købesummen pga. sælgers forhold - f.eks. manglende opgivelse af betalingssted. I disse tilfælde kan køber deponere købesummen i henhold til deponeringsloven og dermed undgå misligholdelse.

Der skal i så fald heller ikke betales renter, jf. rentelovens § 4, stk. 1.

9. FORBRUGERKØB

9.1 INTRODUKTION

I forbrugerkøb gælder en række særregler, som erstatter og supplerer de regler, som er gennemgået ovenfor.

Baggrunden for disse særregler er lovgivers intention om at beskytte den præsumptivt svagere forbruger, og sådan et behov er (ofte) ikke til stede i andre køb.

De særlige forbrugerregler er indeholdt i KBL §§ 72-87, jf. KBL § 1 a, stk. 2, og er i vidt omfang **præceptive** og kan således ikke fraviges til skade for forbrugeren, jf. KBL § 1, stk. 2.

I dette afsnit gennemgås alene de bestemmelser, hvor retsstillingen er anderledes inden for forbrugerkøb i forhold til øvrige køb. Hvor særlige regler ikke gælder i forbrugerkøb, henvises til det ovenfor anførte.

9.2 HVILKE KØB ER OMFATTET

KBL's forbrugerregler finder alene anvendelse på indenlandske køb bortset fra fast ejendom, der i sin helhed er undtaget KBL's anvendelsesområde, jf. KBL §§ 1 a, stk. 1. Forbrugerreglerne finder desuden ikke anvendelse ved køb af levende heste, som skal behandles efter lovens regler om civil- og handelskøb, jf. KBL § 4 a, stk. 8. Lovens regler om forbrugerkøb finder derudover anvendelse på aftaler vedrørende levering af digitalt indhold og digitale tjenester, jf. KBL § 4 a, stk. 3-7.

Endvidere skal følgende betingelser alle være opfyldt, før at der er tale om et forbrugerkøb, jf. KBL § 4 a, stk. 1, 1. pkt.:

- Sælger er **erhvervsdrivende**, dvs. driver selvstændig erhvervsvirksomhed som hoved- eller bibeskæftigelse.
- Sælger **handler som led i sit erhverv** i forbindelse med købet, dvs. at købsaftalen er indgået inden for sælgers selvstændige erhvervsvirksomhed.
- Køber (forbrugeren) **handler hovedsageligt uden for sit erhverv**. Afgørende for bedømmelsen er, hvad køberen ved aftalens indgåelse havde til formål at anvende købsgenstanden til.

Sælger har bevisbyrden for, at der ikke foreligger et forbrugerkøb, jf. KBL § 4 a, stk. 1, 2. pkt.

Civilkøb, som er formidlet igennem en erhvervsdrivende, anses også for omfattet af forbrugerkøbsreglerne, jf. KBL § 4 a, stk. 2.

9.3 SÆLGERS YDELSE

9.3.1 Leveringssted og -tid

Den grundlæggende regel om *leveringssted*, jf. KBL § 9, gælder også for forbrugerkøb, hvor sælgers forretningssted normalt vil være leveringsstedet.⁹³

I tilfælde af forsendelseskøb, dvs. hvor sælger ifølge aftale eller sædvane skal sende salgsgenstanden, sker dog en udskydelse af overgangen af risikoen, idet levering først anses for sket, når salgsgenstanden er kommet i forbrugerens besiddelse, jf. KBL § 73, stk. 1. Sidstnævnte bestemmelse erstatter således KBL §§ 10-11.⁹⁴ Som undtagelse hertil gælder for udbringning, hvor salgsgenstanden er overdraget til en fragtfører, som køber har indgået aftale med, og som ikke var blandt dem, der blev tilbudt af sælger, at levering allerede anses for sket, når genstanden er kommet i fragtførerens varetægt, jf. KBL § 73, stk. 2. KBL § 73, stk. 1-2, er præceptive, jf. § 1, stk. 2.

Såfremt *leveringstidspunktet* ikke er bestemt ved aftale, skal sælger levere salgsgenstanden uden unødigt forsinkelse, dog senest 30 dage efter aftalens indgåelse, jf. KBL § 74, stk. 1, 1. pkt. Påkrav er således ikke nødvendigt i forbrugerkøb.⁹⁵

9.3.2 Mangler

Som anført i afsnit 5.2.9 fastlægges mangelbegrebet ud fra almindelige obligationsretlige grundsætninger. For forbrugerkøb er det dog særligt, at mangelbegrebet er stærkt påvirket af EU-retlige regler, som derfor har betydning for mangelvurderingen i forbrugerkøb.

⁹³ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 43

⁹⁴ KBL's § 73, stk. 1, gælder således uanset, om der er tale om en forsendelse uden for eller inden for pladsens grænser, jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 45

⁹⁵ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 42

For forbrugerkøb er mangelbegrebet kodificeret i KBL §§ 75 a til 76. Bestemmelserne fastlægger, hvornår salgsgenstanden ikke svarer til det aftalte og derved lider af en mangel.

KBL § 75 a fastslår udtrykkeligt, at sælgeren skal levere salgsgenstanden i overensstemmelse med KBL §§ 75 b til 75 e.

Vurderingen kan opdeles i subjektive krav, som fremgår af KBL § 75 b og objektive krav, som følger af KBL §§ 75 c og 75 d. De subjektive krav er de krav, som stilles til salgsgenstanden som følge af parternes aftale. De objektive krav er derimod krav, som forbrugeren almindeligvis kan forvente af salgsgenstanden.

Dertil findes der i KBL 75 e en bestemmelse, som fastsætter, hvornår en mangel kan påberåbes pga. forkert installation af genstanden.

Derudover vil sælgers tilsidesættelse af sin loyale oplysningspligt også medføre, at der foreligger en mangel, jf. KBL § 76.

9.3.2.1 Tidspunktet for mangelbedømmelsen

Mangelbedømmelsen sker på tidspunktet for risikoens overgang, jf. KBL § 77 a, stk. 1, 1. pkt. Risikoens overgang sker, når genstanden leveres til forbrugeren, jf. KBL § 73.

Modsat andre køb hæfter sælger i forbrugerkøb ikke kun for mangler, som opstår før risikoens overgang, men også for mangler, som opstår efter risikoens overgang, hvis disse mangler skyldes sælgers manglende opfyldelse af sine forpligtelser i henhold til KBL §§ 75 a-77, jf. KBL § 77 a, stk. 2. Bestemmelsen får særlig betydning, når sælger ud over levering f.eks. har efterfølgende forpligtelser over for forbrugeren.⁹⁶

9.3.2.2 Bevisbyrden

Udgangspunktet efter dansk rets almindelige bevisregler er, at **bevisbyrden** for, at der foreligger en mangel, normalt påhviler køber.

Efter KBL § 77 a, stk. 3, modificeres dette udgangspunkt, hvis manglen viser sig inden for et år efter leveringen eller seks måneder ved levende dyr. I sådanne tilfælde er der en formodning for at manglen var til stede på leveringstidspunktet, medmindre dette er

⁹⁶ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 68-69

uforeneligt med salgsgenstandens eller manglens art. Dette betyder, at hvis køber løfter bevisbyrden for, at der inden for et år er en mangel ved salgsgenstanden, så påhviler det sælgeren at bevise, at der ikke forelå en mangel ved levering.

9.3.2.3 Mangelbegrebet

9.3.2.3.1 KBL § 75 b

I KBL § 75 b findes de subjektive krav, som salgsgenstanden skal opfylde. Disse krav følger af parternes aftale.

En salgsgenstand skal svare til den beskrivelse, art, type, mængde og kvalitet, samt have den funktionalitet, kompatibilitet og interoperabilitet og øvrige egenskaber, som fremgår af aftalen, jf. KBL § 75 b, nr. 1.

Salgsgenstanden skal desuden være egnet til ethvert særligt formål, som forbrugerkøber ønsker, at den skal kunne anvendes til og som sælger bliver bekendt med senest ved aftaleindgåelse og accepterer, jf. KBL § 75 b, nr. 2.

Derudover skal salgsgenstanden leveres med tilbehør, vejledning og kundeservice, som kræves efter aftalen, jf. KBL § 75 b, nr. 3.

Endeligt, er det sidste krav, at salgsgenstanden skal opdateres, som det er fastsat i aftalen, jf. KBL § 75 b, nr. 4

Selvom salgsgenstanden ikke er behæftet med fejl kan denne fortsat være mangelfuld, såfremt den ikke opfylder betingelserne som følger af aftalen og derfor ikke efterlever de subjektive krav i medfør af KBL § 75 b.

9.3.2.3.2 KBL § 75 c

I KBL § 75 c, stk. 1 findes nogle af de objektive krav, som stilles til salgsgenstanden. Kravene udspringer af, hvad forbrugeren almindeligvis kan forvente af salgsgenstanden uanset om det er en fysisk vare, digitalt indhold eller en digital tjeneste.

1) For det første skal salgsgenstanden være egnet til de formål, som genstande af samme type normalt vil blive anvendt, jf. KBL § 75 c, stk. 1, nr. 1.

2) For det andet skal salgsgenstanden svare til den kvalitet og beskrivelse som gælder for en prøve, model, prøveversion eller forhåndsvisning, som sælgeren har stillet til rådighed for forbrugerkøber inden aftalens indgåelse, jf. KBL § 75 c, stk. 1, nr. 2.

3) For det tredje skal salgsgenstanden leveres med eventuelt tilbehør, herunder emballage, installationsvejledning eller anden vejledning, som forbrugerkøberen med rimelighed kan forvente at modtage, jf. KBL § 75 c, stk. 1, nr. 3.

4) For det fjerde skal salgsgenstanden svare til den mængde og have de egenskaber og øvrige funktioner, der er sædvanlige for genstande af samme type, og som forbrugerkøberen med rimelig kan forvente under hensyn til salgsgenstandens art og offentlige udsagn fremsat af eller på vegne af sælgeren, jf. KBL § 75 c, stk. 1, nr. 4.

Sælgers offentlige udsagn kan dog ikke binde sælger i alle situationer. Dette er tilfældet, såfremt a) sælger ikke havde kendskab til og ikke med rimelighed kunne have kendskab til det pågældende offentlige udsagn, 2) det offentlige udsagn var blevet rettet på tidspunktet for aftalens indgåelse, 3) udsagnet ikke havde haft betydning for køberens beslutning om at indgå aftalen, jf. KBL § 75 c, stk. 2.

I det tilfælde en køber bliver gjort opmærksom på, at en bestemt egenskab ved salgsgenstanden afveg fra de krav, som følger af KBL § 75 c, stk. 1, og udtrykkeligt og særskilt har accepteret denne afvigelse er der ikke tale om en mangel, jf. KBL § 75 c, stk. 3.

9.3.2.3.3 KBL § 75 d, stk. 1 (Opdatering af digitalt indhold)

I aftaler som omhandler digitalt indhold, digitale tjenester eller varer med digitale elementer skal sælger sikre, at køberen får besked om og får leveret opdateringer, som er nødvendige for at sikre salgsgenstanden/elementet er fri for mangler i den relevante aftaleperiode, jf. KBL § 75 d, stk. 1.

Køber skal selv installere opdateringerne inden for rimelig frist ellers er sælger ikke ansvarlig for mangler, som skyldes den relevante opdatering ikke er foretaget, såfremt sælger oplyser køberen om, at opdateringen var tilgængelig og konsekvenserne af manglende installation og den manglende eller forkerte installation ikke skyldes mangler i installationsvejledningen, jf. KBL § 75 d, stk. 2.

Er der tale om løbende levering over en periode, skal det digitale indhold eller den digitale tjeneste være fri for mangler i hele leveringsperioden, jf. KBL § 75 d, stk. 3.

Digitalt indhold eller digital tjeneste skal leveres i den nyeste version, der er tilgængelig på tidspunktet for aftalens indgåelse, jf. KBL § 75 d, stk. 4.

Ligesom ved KBL § 75 c, er der ikke tale om en mangel, hvis køber ved indgåelsen af aftalen specifikt blev gjort opmærksom på, at en bestemt egenskab ved salgsgenstanden afveg fra kravene fastsat i stk. 1 og accepterede dette, jf. KBL § 75 d, stk. 5.

Denne bestemmelse supplerer § 75 c og fastsætter derfor yderligere objektive krav når det angår digitalt indhold, digitale tjenester og varer med digitale elementer.

9.3.2.3.4 KBL § 75 e (Forkert installation)

Forbrugerkøberen kan derudover påberåbe sig en mangel, hvis denne skyldes forkert installation af salgsgenstanden. Det kan både være installation af sælger eller en person på vegne af sælger, men også hvis forbrugerkøberens forkerte installation skyldes mangler i installationsvejledningen leveret af sælger eller en på dennes vegne, jf. KBL § 75 e.

9.3.2.3.5 KBL § 76 (Sælgers oplysningspligt)

I KBL § 76 findes der et supplement til de subjektive og objektive krav til kontraktmæssighed. Der foreligger en mangel, såfremt sælgeren har forsømt at give køber oplysning om forhold, der har haft betydning for køberens bedømmelse af genstanden og som sælgeren kendte eller burde kende.

Denne oplysningspligt gælder ikke for aftaler om levering af digitalt indhold eller digitale tjenester, jf. KBL § 76, stk. 2.

9.3.2.4 Undersøgelsespligt

Forbrugeren kan ikke påberåbe sig en mangel, som han var eller måtte være bekendt med ved aftalens indgåelse, jf. KBL §§ 75 c, stk. 3, hvis forbrugerkøberen ved aftaleindgåelse specifikt blev gjort opmærksom på, at en bestemt egenskab ved salgsgenstanden afveg fra de objektive krav.

Det er derfor ikke tilstrækkeligt ved forbrugerkøb, at forbrugerkøberen inden købet blev opfordret til at undersøge varen. Men hvis en sådan forundersøgelse rent faktisk foretages, kan forbrugeren ikke påberåbe sig sådanne mangler, som blev eller måtte være opdaget ved undersøgelsen.⁹⁷

⁹⁷ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 75

9.3.2.5 Generelle forbehold

Generelle **forbehold** fra sælgers side kan ikke gøres gældende over for forbrugeren, jf. KBL § 75 c, stk. 3, smh. 75 d, stk. 5. modsætningsvis. Dette dækker over forbehold, som sælger tager, og som ikke bygger på konkrete egenskaber ved købsgenstanden.

Der gælder dog en lille undtagelse til dette ved auktionskøb, hvor forbrugeren er til stede, idet der her godt kan tages generelle forbehold, jf. KBL § 77. stk. 1. Det følger heraf, at mangler alene kan påberåbes efter KBL §§ 76 eller 77, stk. 2.

Sælger kan derimod tage konkrete forbehold vedrørende bestemte egenskaber, jf. KBL §§ 75 c, stk. 3, smh. 75 d, stk. 5.⁹⁸

9.3.2.6 Reklamation

9.3.2.6.1 Relativ frist for reklamation

Hvis salgsgenstanden lider af en mangel, må en køber i forbrugerforhold give sælger meddelelse herom *inden for rimelig tid*, efter at forbrugeren har opdaget manglen. I modsat fald kan forbrugeren fortabe retten til at gøre manglen gældende, jf. KBL § 81, 1. og 2. pkt.

Der gælder ikke en generel undersøgelsespligt i forbrugerkøb, efter at levering er sket, hvorfor det afgørende er, hvornår manglen rent faktisk opdages. I KBL § 81, 3. pkt., er indsat en formodningsregel, hvorefter en reklamation inden for to måneder, efter at manglen opdages, betragtes som rettidig. En reklamation efter dette tidspunkt kan dog være rettidig. Det afgørende er, om reklamationen konkret er sket inden for rimelig tid.⁹⁹

Der gælder en undtagelse fra tidsfristen, hvis sælger har handlet groft uagtsomt eller i strid med almindelig hæderlighed, jf. KBL § 82.

Der findes ingen relativ reklamationsfrist for aftaler om levering af digitalt indhold eller digitale tjenester, jf. KBL § 81, stk. 2. Er varer med digitale elementer solgt sammen med en fysisk løsøregenstand er disse omfattet af den relative reklamationsfrist efter KBL § 81, stk. 1.

⁹⁸ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 70

⁹⁹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 81-82

9.3.2.6.2 Absolut frist for reklamation

Der gælder i forbrugerkøb, uanset tidspunktet for en mangels opdagelse, en absolut reklamationsfrist på to år efter overgivelsen af salgsgenstanden. Forbrugeren kan således ikke gøre mangler gældende efter udløbet af 2-års fristen, jf. KBL § 83, stk. 1.

Hvis der er sket afhjælpning eller omlevering, antages det, at afhjælpning afbryder fristen (i hvert fald i relation til den pågældende mangel). For omlevering gælder som udgangspunkt en ny 2-års frist for mangellindsigelser i relation til den nye vare.¹⁰⁰

Tidsfristen kan endvidere tilsidesættes, hvis sælger har handlet i strid med almindelig hæderlighed eller har indestået for eventuelle mangler i en længere periode end to år, jf. KBL § 83, stk. 1.

9.3.2.6.3 Indhold og modtager af reklamationen

I forbrugerkøb stilles der ikke krav til indholdet af reklamationen, der således kan være neutral. Reklamationen behøver med andre ord ikke nødvendigvis at specificere hvilke misligholdelsesbeføjelser, som forbrugeren påberåber sig, ligesom reklamationen kan være rettet mod såvel sælger som andre, der eventuelt har påtaget sig at afhjælpe manglen, jf. KBL §§ 81, 83 og 84.

9.4 KØBERS YDELSE

En købers forpligtelser i forbrugerkøb svarer i vidt omfang til de pligter, der gælder i andre køb. Hvis ikke købesummen er aftalt, kan sælger i et forbrugerkøb dog alene kræve, hvad der må "*anses for rimeligt*", jf. KBL § 72. Dette står i modsætning til andre køb, hvor en køber skal betale, hvad "*sælgeren fordrer, for så vidt det ikke kan anses for ubilligt*", jf. KBL § 5.

Det bemærkes, at betalingstidspunktet for købers ydelse ikke er reguleret i forbrugerkøb, hvorfor KBL § 12 også gælder her i mangel af anden aftale.¹⁰¹ Se nærmere i afsnit 5.3.2 ovenfor.

¹⁰⁰ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 82 og 87

¹⁰¹ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 91

9.5 RISIKOENS OVERGANG

Efter KBL § 17, stk. 1, går risikoen for salgsgenstanden over på forbrugeren, når der er sket levering (enten i henhold til KBL §§ 9 (afhentningskøb) eller 73 (forsendelseskøb)).

Undtagelsen i KBL § 17, stk. 2, jf. afsnit 6.2.3 ovenfor, gælder ikke i forbrugerkøb.¹⁰²

9.6 KØBERS MISLIGHOLDELSSESBEFØJELSER

9.6.1 Indledning

Retsfølgerne af sælgers misligholdelse er i forbrugerkøb i udgangspunktet de samme som beskrevet ovenfor i afsnit 7. Der gælder dog visse modifikationer i forbrugerkøb.

9.6.2 Naturalopfyldelse

9.6.2.1 Ved forsinkelse

Leveres salgsgenstanden ikke i rette tid, og skyldes dette ikke forbrugers forhold, foreligger der forsinkelse, jf. KBL § 74, stk. 1. Forbrugeren kan da som udgangspunkt kræve naturalopfyldelse, jf. KBL § 21, stk. 1. Undtagelserne for at kunne kræve naturalopfyldelse ved umulighed er beskrevet ovenfor under afsnit 7.2.1.1.

9.6.2.2 Ved mangler

Hvis salgsgenstanden lider af en mangel, kan forbrugeren som udgangspunkt frit vælge mellem at kræve afhjælpning eller omlevering, jf. KBL § 78 a, stk. 1.

Der er derfor en afhjælpningspligt for sælger, som ikke på eget initiativ kan afværge et afhjælpningskrav ved at omlevere eller omvendt. Der gælder dog to undtagelser til forbrugers valgfrihed, jf. KBL's § 78 a, stk. 2, 1. pkt.:

- 1) hvis den valgte beføjelse er umulig at gennemføre, eller
- 2) hvis den valgte beføjelse er uforholdsmæssig fordyrende for sælger dels mellem de to beføjelser og dels i forhold til andre misligholdelsesbeføjelser som f.eks. ophævelse eller forholdsmæssigt afslag. I vurderingen indgår følgende momenter:

¹⁰² Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 103

værdien af købsgenstanden uden mangler, manglens betydning og ulempe ved brug af en anden beføjelse end den valgte.¹⁰³

Hvis der kræves afhjælpning eller omlevering, skal dette kunne ske inden for rimelig tid, uden udgifter og væsentlig ulempe for forbrugeren, jf. KBL § 78 a, stk. 4, 1. pkt. I modsat fald indrømmes forbrugeren en ret til at kræve et passende afslag i købesummen, ophæve købet, kræve omlevering eller, for så vidt dette kan ske uden uforholdsmæssige omkostninger, lade manglen afhjælpes for sælgers regning, jf. KBL § 78 a, stk. 4, 2. pkt.

Ved levering af digitalt indhold og digitale tjenester er det sælgeren, der har valgt mellem afhjælpning og omlevering, jf. KBL § 78 a, stk. 2, 2. pkt.

9.6.3 Ophævelse

9.6.3.1 Ved forsinkelse

Ved sælgers forsinkelse kan forbrugeren vælge at ophæve købet. En ophævelse forudsætter, at forsinkelsen er væsentlig, og at sælger måtte forudse dette, jf. KBL § 74, stk. 3, 1. pkt.

Forbrugeren kan tillige ophæve købet, såfremt sælger har nægtet levering, eller sælger ikke efter påkrav fra køber leverer salgsgenstanden inden udløbet af en rimelig frist, jf. KBL § 74, stk. 3, 1. og 2. pkt.

9.6.3.2 Ved mangler

Hvis der foreligger en mangel ved salgsgenstanden, kan forbrugeren hæve købet, hvis manglen er væsentlig, jf. KBL § 78 b, stk. 2, 1. pkt.¹⁰⁴

Forbrugeren kan ophæve i fire situationer, jf. KBL § 78 b, stk. 1.

- 1) Hvor sælger ikke har foretaget afhjælpning eller omlevering eller ikke har gjort dette i overensstemmelse med KBL § 78 a, stk. 6 og 7.
- 2) Salgsgenstanden forbliver mangelfuld, selv om sælgeren har forsøgt at foretage afhjælpning eller omlevering
- 3) Manglen er af så alvorlig karakter, at omgående ophævelse af købet er berettiget

¹⁰³ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 111

¹⁰⁴ I U.2014.578 H, kunne købet af et tv-apparat hæves, idet sælger ikke havde oplyst om nye, kommende tv-signaler i en standard, som tv-apparatet ikke ville kunne modtage uden ekstraudstyr

4) Sælger har tilkendegivet, eller at det fremgår tydeligt af omstændighederne, at sælger ikke vil foretage afhjælpning eller omlevering inden for rimelig tid eller uden væsentlig ulempe for køberen.

Der findes derfor en afhjælpningsret for sælger, hvorfor det under visse omstændigheder er muligt for sælger at afskære købers hæveadgang.

9.6.3.3 Retsvirkninger af ophævelse

Retsvirkningerne ved ophævelse i forbrugerkøb er i udgangspunktet de samme, som gælder ved ophævelse af andre køb, se herom afsnit 7.3.3 ovenfor. Dette er udtrykkeligt lovfæstet i KBL § 78 c, stk. 2, hvorefter sælger skal tilbagebetale alle beløb, der er betalt i henhold til aftalen og køberen skal tilbagelevere salgsgenstanden til sælgeren.

9.7 ØKONOMISK KOMPENSATION

9.7.1 Ved forsinkelse

Ved forsinkelse kan forbrugeren kræve erstatning, såfremt erstatningsbetingelserne er opfyldt, herunder at der er et ansvarsgrundlag. Se nærmere om erstatning i afsnit 7.4.1 ovenfor.

9.7.1.1 Ved mangler

Hvis salgsgenstanden lider af en mangel, kan forbrugeren vælge at kræve et forholdsmæssigt afslag i købesummen, jf. KBL 78 b, stk. 1. Det er derfor samme hjemmel og situationer, hvor forbrugerkøberen kan hæve og få forholdsmæssigt afslag, se 9.6.3.2.¹⁰⁵

Forbrugeren kan desuden vælge at kræve erstatning, jf. KBL § 80, stk. 1, hvis

- 1) sælgeren har handlet i strid med almindelig hæderlighed,
- 2) sælgeren har givet køberen vildledende oplysninger, som sælger ikke havde føje til at anse for korrekte,
- 3) sælgeren har forsømt at give køberen oplysning om en mangel, som han kendte eller burde kende,
- 4) genstanden savner egenskaber, som må anses for tilsikrede, eller

¹⁰⁵ Jf. Lookofsky, Joseph & Ulfbeck, Vibe: "Køb - Dansk indenlandsk købsret", Studieudgave (2022), Jurist- og Økonomforbundets Forlag, side 142-143

5) manglen efter køkets indgåelse er forårsaget ved sælgerens forsømmelse.

For så vidt angår genuskøb, er der ved henvisning i KBL § 80, stk. 2, desuden sket en udvidelse af sælgers ansvar til et nærmest objektivt ansvar med få undtagelser ved umulighed, jf. KBL § 43, stk. 3.

For så vidt angår erstatningens omfang henvises til afsnit 7.4.3.

EFTERSKRIFT

Dette kompendium giver et kortfattet, systematisk overblik over de centrale dele af køberetten og er bygget op omkring hovedprincipperne for fastlæggelse af købeaftalens indhold samt parternes rettigheder og forpligtelser i henhold til købsaftalen.

Kompendiet er overordnet baseret på "*Køb - Dansk indenlandsk købsret*", Studieudgave, 3. udgave, 1. oplag (2022) af Joseph Lookofsky & Vibe Ulfbeck, men kan – grundet opbygning og struktur – anvendes af alle, der beskæftiger sig med køberet, uafhængigt af lærestanstalt og lærebogsgrundlag.

Kompendiet er senest ajourført i maj 2022 af Niklas Guldborg, Legal Trainee, og Mikkel Haugaard, advokatfuldmægtig hos Kromann Reumert.

STIKORDSREGISTER

Adækvans.....	49
Afhjælpningspligt.....	41, 66
Aftale.....	8
Agreed document	13
Almindelig egnethed.....	26
Almindelig og en speciel del	6
Analogt	6
Anticiperet misligholdelse.....	54
Betalingsstedet.....	36
Bevisbyrden	21, 60
Biforpligtelser	14
Bytte	6
Caveat emptor-grundsætningen.....	24, 27
CISG.....	10
Civilkøb	12
Culpa in contrahendo	50
Culpa med omvendt bevisbyrde	45
Deklaratoriske	8
Den absolutte reklamationsfrist.....	32
Den almindelige culparegel.....	45
Den negative kontraktinteresse.....	49
Den positive opfyldelsesinteresse	49
Dækningskøb	49
Efterfølgende undersøgelsespligt	29
Ejendomsforbehold	53
Erstatning	44
Fixkøb.....	42
Forbehold	24, 64
Forbrugerkøb	12, 58
Fordringshavermora	38, 56
Forholdsmæssigt afslag	44
Formkrav.....	13

Forsendelseskøb	36
Fuldstændig vanhjemmel	34
Genus- eller en specieydelse	9
Grov uagtsomhed	32
Handelskøb	12
Henstand	35
Hovedforpligtelse	14
Hændelige undergang eller forringelse	37
Hævebeføjelsen	42
Kausalitet	49
Kreditrente	35
Køber	6
Leveres successivt	42
Loyal oplysningspligt	23
Loyalitetspligt	14
Løsøre	11
Misligholdelsesbeføjelser	7
Morarente	55
Nationalbankens udlånsrente	55
Naturalopfyldelse	40, 52
Neutral og specificeret reklamation	31
Objektivt ansvar	34, 55
Obligationsretten	6, 10
Omsorgspligt	15
Oplysnings- og reklamationspligt	15
Pant	34
Partiel/delvis vanhjemmel	34
Passivitet	54
Pengekreditor	7
Pengeskyld er bringe-skyld	35
Præceptiv	14, 58
Påkrav	15
Realkreditor	7
Reklamationspligt	26, 28, 30
Renteloven	54

Renter.....	54
Risikoovergang.....	21
Samtidighed.....	36
Standardformularer.....	13
Standpunktsrisikoen.....	39
Straks.....	30
Strid med redelig handlemåde.....	28
Svig.....	32
Svigagtigt.....	28
Sædvane.....	8
Sælger.....	7
Sælgers egne folk.....	18
Sælgers sted.....	16
Tabsbegrænsningspligt.....	41, 49
Uden ugrundet ophold.....	30
Umulighed.....	40
Undersøgelsespligt.....	24
Vanhjemmel.....	34
Vederlagsrisiko.....	37
Værdiforringende mangel.....	46
Væsentlig.....	43, 44
Økonomisk kompensation.....	45, 55
Økonomisk tab.....	50